VEVČE, 1. avgusta 1968

NAŠE DELO

ŠT. 7.-8. — LETO VII

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

1843 1968
125 LET
PAPIRNICE VEVČE

Kolektiv je lepo proslavil 125-letnico in zagon premaznega stroja

VEVČE, JULIJA — Stopetindvajseto obletnico ustanovitve tovarne papirja na Vevčah je prinesel čas sam. Počasi se je premikal z leta v leto, brez sodelovanja, brez naporov, popolna posledica minevanja. Druga stvar pa je pogled na njen razvoj in napredek. Tu pa ni bilo lahko. Tako kot je zahtevala neizčrpne sile borba za obstanek in zmago delavstva in njegovih pravic, je terjalo v preteklosti in sedanjosti tudi strokovno, politično in družbeno delo marsikatero potno srago vseh tistih, ki so s srcem in duhom člani kolektiva.

Vse to pa je bilo pozabljeno ob velikem prazniku Vevč, ko so vsi plani delovne organizacije pogledali nazaj na 100-letno dogajanje in ugotovili rezultate zlasti zadnjih let, ko začrtana pot razvoja ni niti enkrat kazala navzdol. Zato so bili ta dan — 21. junija 1968 — upravičeno ponosni nase, na tovarno in na proizvode.

Že 20. junija so prišli gostje iz vse Jugoslavije — grosisti, poslovni prijatelji, sodelavci, družbeni delavci in predstavnik oblasti — pa tudi inozemski gostje, ki so hoteli počastiti visoki jubilej in biti prisotni pri otvoritvi in uradnem zagonu novega stroja za površinsko oplemenjevanje papirja.

Ob 11. uri tega dne je bila skromna, vendar prisrčna in ponosna otvoritvena slovesnost. Ob spremljavi zvokov papirnega pihalnega orkestra so se gostje zbrali pred novo stavbo stroja za premaz, kjer jih je v imenu samoupravnih organov delovne organizacije pozdravil predsednik DS vevške tovarne Ljubo Zabukovec. V krajšem govoru je direktor tovarne Albin Vengust gostom predočil kratko zgodovino tovarne in njen sedanji gospodarski položaj, obenem pa povedal o pomenu nove proizvodnje premaznih papirjev. Potem pa je vse navzoče povabil na ogled stroja in novih izdelkov. Na obrazih gostov med obhodom ob novih strojih se je videlo začudenje in priznanje. Upravičena je bila pohvala, saj so bile vse naprave hitro dograjene, v rekordnem času pa osvojeni začetki tehnološkega postopka in dobro izdelan prvi proizvod.

Zanimiva je bila tudi razstava olj in drugih umetnin iz preteklih let, ki so ponazarjala tovarno in okolico. Tudi tu so se ljudje ustavljali in zadovoljno prikimavali.

Kratko srečanje v letnem bazenu po otvoritveni slovesnosti je združilo znane strokovnjake papirne stroke iz vse Jugoslavije.

Razgovori, ki jih je bilo mimogrede slišati, so se tikali papirja in položaja papirne industrije, stari znanci pa so si stiskali roke in obujali spomine na Vevče, saj je velika večina izšla iz tega »matičnega« podjetja in pozneje zavzela vidna mesta v jugoslovanski, zlasti papirni industriji.

Drugi in tretji dan so se v letnem bazenu zbrali člani kolektiva in njihovi svojci. Ta slovesnost je bila še prisrčnejša.

Med govorom je direktor kolektiva, kot predstavnik samoupravnih organov povedal sodelavcem nekaj zanimivosti o tovarni, se zahvalil za sodelovanje, počastil navzoče ob velikem jubileju in še večji delovni zmagi — premaznem stroju. Rekel pa je, da Vevčane to ne sme uspavati, hkrati pa namigoval na V. papirni stroj.

Čeprav je za vse dosežke vsakdo prispeval po svojih močeh, in teh prispevkov ni bilo mogoče natančno tehtati, so vendar bili najzaslužnejši odlikovani. Odlikovanje jim je po pooblastilu izročil predsednik občinske skupščine Ljubljana-Moste-Polje Polde Maček.

Z redom dela z zlatim vencem so bili odlikovani: Viktor Drnovšek, Franc Goljar, dipl. ing. Božo Iglič in Slavka Potočnik-Benčič.

Z redom dela s srebrnim vencem: Ivan Drglin, Jakob Ferjan, Jakob Golob, Rihard Gorše, Anton Jakac, Antonija Trtnik in Viktor Zajc.

Z redom za zasluge za narod s srebrno zvezdo: Franc Anžur.

Z redom republike z bronastim vencem: Ferdinand Kompare.

Z medaljo za zasluge za narod: Nada Kamnar-Sotlar, Ivanka Levičnik-Marolt, Frani Morela-Benčič.

Z medaljo dela: Ciril Kališek, Ivan Oven, Miha Prusnik, Leopold Vidmar in Pavel Žabjek.

SR.

Odlikovanci ob proslavi 125-letnice tovarne

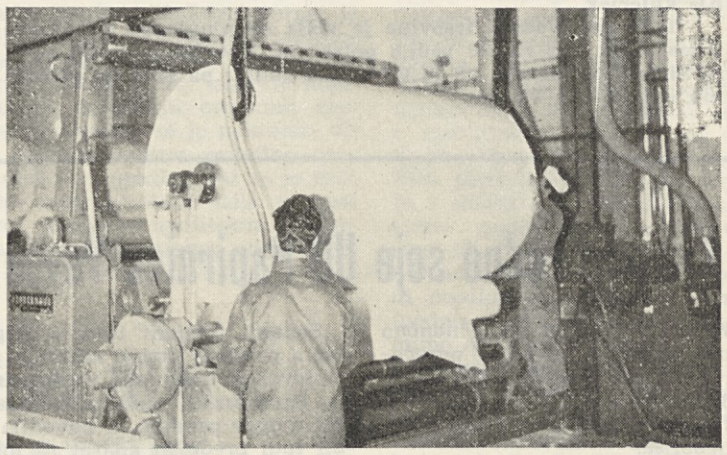

Zvitek je pripravljen za premazovanje

Proizvodnja v I. polletju 1968 - odlično!

VEVČE, JULIJA — Na vseh štirih papirnih strojih smo proizvedli — brez količin, ki služijo kot osnova za premazovanje — 16.444 ton papirja. To je ca. 730 ton več kot v istem razdobju lani. Poleg tega pa smo še izdelali 633 ton bruto osnovnega papirja za premazovanje.

Tako visok porast proizvodnje je posledica boljšega izkoriščanja zmogljivosti, nižjega izmeta in večjih hitrosti papirnih strojev.

Boljše izkoriščanje papirnih strojev pomeni, da je letos od 24 ur papirni trak na stroju 21,5 ure, dočim je v lanskem prvem polletju bil 21,1 ure.

Znižanje dodelavnega izmeta za 0,46 % nam je povečalo neto proizvodnjo za ca. 90 ton.

Znižanje strojnega izmeta (po oceni) za ca. 1,25 % pa nam je navrglo kar 200 ton.

Povečanje povprečne hitrosti papirnih strojev je ca. 7 %. Največji porast hitrosti beležita III. in IV. PS. To nam je povečalo proizvodnjo za ca. 1000 ton. Tudi poprečna gramska teža je nekoliko porasla, dočim pa je poprečna širina nekoliko nižja.

Tako lahko ugotovimo, da doslej zaradi premaza proizvodnja naših klasičnih papirjev ni upadla.

Tudi proizvodnja lesovine je večja od istodobne lanskoletne za ca. 3 % ali 67 ton.

Proizvodnja domače elektroenergije je višja za ca. 7 %. Največ je porasla proizvodnja termoenergije, dočim je proizvodnja hidroenergije nekoliko nižja zaradi okvare na generatorju na Fužinah.

Izvoz po količini je letos višji kot v lanskem prvem polletju za ca. 330 ton tj., za 7 % realizacije v dolarjih pa je nižja za ca. 7 %. To je posledica spremenjene regionalne usmerjenosti, saj letos izvažamo na zahodna tržišča kar 88 %, dočim smo lani v istem razdobju izvažali le 62 %. Tudi struktura našega izvoza je slabša, saj izvozimo kar 67 % srednjefinih papirjev, dočim smo jih v istem razdobju lani le 20 %. V prvih mesecih letošnjega leta pa je na nižjo realizacijo vplivala še devalvacija angleškega funta. Zaradi navedenih razlogov je nižja tudi dosežena poprečna dinarska cena za kg papirja.

Na domače tržišče smo od skupnih količin prodali 69 %. Vrednostno pa odpade na domači trg 75 %, na tuji pa 25 %. Kljub porastu izvoza smo na domači

(Nadaljevanje na 2. strani)

Problemi so načeti - spregovorimo o njih!

VEVČE, MAJA, JUNIJA — V članku glasila »Naše delo«, št. 3 »Polovica članov samoupravnih organov bo nova. Kaj bo njihova naloga?«, je avtor S. R. v dinamični in problematični obliki zapisal nekaj zelo zanimivih sklepanj o delovanju samouprave pri nas.

Zastavil si je vprašanje: Kaj je naloga članov samoupravnih organov (in samoupravnih organov samih)?

Kot vprašanje pa zasledimo: Kako vzbuditi pri proizvajalcu zanimanje za samoupravljavske dolžnosti?

Na zastavljena vprašanja postavlja sklepe. Nekatere bom ponovil, vendar skupaj neločeno za vsako vprašanje. Vprašanja in sklepi dobesedno niso prepisani, vendar upam, da po vsebini ustrezajo članku.

Ti sklepi so:

v organih samoupravljanja se odloča o gospodarjenju in sredstvih podjetja;

delovni ljudje naj odločajo o bistvenih vprašanjih, npr. o cilju delitve dohodka, osebnega dohodka itd., strokovne službe, tehnologi in inženirji pa morajo poiskati najboljše poti za dosego postavljenih ciljev;

samoupravne odločitve morajo vse sloneti izključno na realnih strokovnih analizah in nikakor ne na sami osebni presoji (intuiciji);

člani samoupravnih organov ne morejo bistveno vplivati na sklepe, ker so premalo kvalificirani ali niso dovolj seznanjeni z vsebino vprašanja, da bi lahko razpravljali o strokovnih odločitvah;

vsaka strokovna odločitev, potrjena od organov samoupravljanja delovne organizacije, osvobaja od odgovornosti tistega, ki jo predlaga. Predlagatelj je v praksi praviloma določena strokovna služba;

na takih sejah (na katerih člani DS ne razumejo predlaganega gradiva) večina samo »čaka« na sklep razprave, na sporazum med zastopniki posameznih služb, dokler ne pride do sklepa, o katerem bi potem mogli glasovati;

če so vprašanja na dnevnem redu razumljiva in zanimiva, tedaj bodo s polno odgovornostjo odločali;

ne moremo reči, da je delo v samoupravnih organih tako obširno, da ga izvoljeni član ne bi zmogel;

zastonj so želje, da nam bo kdo drug pomagal in analiziral pojave v delovni organizaciji, posebno kar se tiče dela organov samoupravljanja. K delu moramo sami pristopiti;

poiskati moramo tak mehanizem delavskega samoupravljanja, ki bo ustrezal delovnemu človeku.

Naj mi avtor oprosti, če sem nekoliko samovoljno razkosal njegov članek. Vsega skupaj se lotevam zato, da bi predlagal in vzbudil širšo razpravo na podlagi teh sklepov, od katerih so nekateri zelo tehtni, nekateri pa nesprejemljivi. Vsi skupaj pa so odraz današnje situacije pri nas in menim, da je S. R. zadel, če je imel skrito željo opisati sedanje stanje.

Zelo zanimivo bi bilo dobiti mnenja naših sedanjih predstavnikov v samoupravnih organih in drugih, ki imajo izkušnje z delom v teh organih. Želim si množico člankov na to temo, mnenj, predlogov, kritike itd. ter pozivam vse »misleče?!« ljudi v naši tovarni, naj svoja mnenja na to temo sporoče v uredništvo »Našega dela« pismeno ali ustno. Tako bi zbrali vrsto opažanj, mnenj in predlogov, kar bi nam vse skupaj s S. R. člankom vred in drugimi prispevki, ki bodo še objavljeni v dveh do treh prihodnjih številkah našega časopisa, služilo kot tema našega neposrednega razgovora, ki bi ga skupaj organizirali. V ustnem pogovoru bi bilo po mojem mnenju mogoče zaključiti tak dialog samoupravljavcev, ki naj ga organizira naša OO Zveze komunistov. Neposredni sklepi, do katerih bi prišli skupaj, bi nam služili pri urejanju naše neposredne samoupravne zakonodaje v tovarni.

Tako se bomo odzvali pozivu S. R., ki ga tudi sam močno podpiram, to je, da se moramo sami

(Nadaljevanje na 3. strani)

Gibanje proizvodnje v mesecu maju in juniju 1968

	Plan	Doseženo maj	Doseženo junij	Izkoriščanje zmogljivosti I. poll. 1968	Izkoriščanje zmogljivosti I. 1967
Papir . .	100	103,8	109,7	89,5	88,7
Lesovina .	100	129,3	103,4		

Proizvodnja papirja se je v mesecu maju in tudi v juniju gibala nad planirano. Posebno visoka je bila v juniju, dosegli pa smo celo rekordno bruto proizvodnjo na PS, kljub 5-dnevnemu remontu I. PS. Na povečanje proizvodnje so v glavnem vplivali: povečana hitrost PS, boljše izkoriščanje kapacitet in ugoden proizvodni program. Hitrost se je v letošnjem letu glede na leto 1967 povečala za ca. 7 %, pa čeprav gramature papirjev niso nižje oziroma so se celo dvignile. V maju in juniju obsegajo tretjino vse proizvodnje ofset papirji, precejšen delež pa tudi kulerji. Izmeta je bilo nekoliko manj kot prejšnje mesece, opazimo pa visok delež izmeta na II. PS zaradi visoke proizvodnje kulerjev.

Tudi proizvodnja lesovine je višja od planirane, predvsem v maju, ko smo zaradi večjih potreb po lesovini prebirali snov na sitih s premerom 0,8 in 0,9 mm, v juniju pa spet na običajnih sitih 0,7 in 0,8 mm.

S tretje redne seje UO Papirnice Vevče

VEVČE, JULIJA — Finančno stanje podjetja, ki je bilo poročano, je zaenkrat ugodno. Vsi napori kolektiva naj bi bili usmerjeni v to, da se tako stanje obdrži in še izboljša.

— Proizvodnja premaznih papirjev dobiva z dneva v dan popolnejšo obliko. Z dveizmenskega dela v novem oddelku bo treba v najkrajšem času preiti na triizmensko. Poostriti bo treba tudi kontrolo novih izdelkov. Kvaliteta je prvi pogoj za osvojitev tržišča teh izdelkov. Trenutno si prodaja šele utira pot, kaže pa, da bo v prihodnjih mesecih stanje že zadovoljivo.

— V oddelku analitske službe je formirano tajništvo komisije za tehnične izboljšave. Predloge komisiji bo zbiral organizator, skrbel za organizacijske predpise in za objavljanje sklepov.

— V skladu s pravilnikom o izumih in tehničnih izboljšavah ter koristnih predlogih je UO sklenil povišati vrednost delovnega mesta asistenta šefa proizvodnje za 25 točk za dobo enega leta.

Sedanji asistent tovariš Bogovič s posebno skrbjo sodeluje pri zviševanju kakovosti proizvodnje in izpopolnitvi obratne kontrole. Na njegov predlog in navodila je bil tudi predelan aparat za merjenje gramske teže papirja. S pomočjo tega aparata je sedaj mogoče prednja kontrola gramske teže po celi širini papirnega traku.

— Odobrena so bila poročila o službenih potovanjih v zvezi z nabavo in reklamacijo celuloze iz celulozne tovarne v Beljaku. Potovali so Drago Marolt, ing. Božo Iglič in Ivan Mrhar.

— V zvezi z rekonstrukcijo III. PS in toplarne sta potovala k firmi BABCOCK na Dunaj Janez Lednik in ing. Peter Jeriha. Preverila sta njihovo ponudbo po naši specifikaciji. Poročilo o tem potovanju je UO potrdil.

— Članu invalidskega pevskega zbora Francu Hribarju, ki je zaposlen v našem konstrukcijskem biroju, je UO odobril 6 dni izrednega plačanega dopusta zaradi gostovanja zbora na Nizozemskem.

Gostje so si ogledali nove naprave

Papirničarji, komercialisti, poslovni prijatelji in družbeno-politični delavci pred ogledom premaznega oddelka

Seje DS in UO Tovarne celuloze Medvode

Za novega direktorja tovarne je DS imenoval Slavka Zuleta, diplomiranega ekonomista

MEDVODE, JUNIJA — Na drugi redni seji je DS tovarne obravnaval poročilo o poslovanju za mesec in kumulativo za prvih pet mesecev. V prvem polletju letošnjega leta bodo rezultati poslovanja vsekakor slabši, ker je obrat pinotana v rekonstrukciji, precej okvar je bilo v proizvodnji celuloze, pa tudi tržišče je vplivalo na nižje prodajne cene. Pričakujemo, da se bo stanje v drugem polletju izboljšalo. Za prvih pet mesecev je bilo razmerje osebni dohodki : skladi 80 % : 20 %.

DS je na predlog razpisne komisije s tajnim glasovanjem imenoval za novega direktorja tovarne Slavka Zuleta, diplomiranega ekonomista, ki je dosedaj opravljal dolžnost predsednika odbora prisilne uprave v Usnjarsko-krznarskem kombinatu v Šmartnem.

Ob imenovanju za direktorja tovarne Slavku Zuletu iskreno čestitamo.

Delavski svet je imenoval tudi stalne komisije v temle sestavu:

Komisija za delitev dohodka:
1. Ivanka Dimc
2. Ljubo Saje
3. Henrik Rejc
4. Jože Merjasec
5. Franc Kuralt

Komisija za nagrajevanje:
1. Jože Čarman
2. Dominik Tomažin
3. Jože Dobnikar
4. Filip Kalan
5. Breda Pleterski
6. Andrej Rozman

Komisija za zaposlovanje invalidov, žena in mladine:
1. Jakob Gaber
2. Majda Fras
3. Anton Soršek

Komisija za varstvo pri delu:
1. Dominik Tomažin
2. Janez Zajec
3. Franc Kopač, klj.
4. Janez Gabrovšek
5. Vlado Buh

Komisija za požarno varnost:
1. Milan Glešič
2. Janez Gašperin
3. Vlado Buh

Komisija za nabavo in odpis osnovnih sredstev in drobnega inventarja:
1. Franc Kopač, klj.
2. Polde Kogovšek
3. Franc Šušteršič
4. Janez Gašperin
5. Andrej Rozman

Komisija za odlikovanja:
1. Miha Burgar
2. Majda Fras
3. ing. Franc Mlakar
4. Jakob Gaber
5. ing. Matevž Barle

Stanovanjska komisija:
1. Antun Šverko
2. Ivan Kuralt
3. Ivan Kisovec
4. Roman Gaber
5. Vukašin Lutovac
6. ing. Matevž Barle
7. Ivan Koprivnik

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti:
1. Milan Glešič, predsednik
   Roman Gaber, namestnik predsednika
2. Jože Merjasec, član
   Jože Čarman, namestnik
3. Jože Lejko, član
   Dominik Brdnik, namestnik

Delavski svet je dokončno potrdil tudi koriščenje sredstev sklada skupne porabe. Teh sredstev je predvidenih skupaj s stanovanjskim prispevkom 403.145,37 novih dinarjev. Iz razdelitve po ZR za 1967. leto je bilo predvidenih za SSP 200.000 N din, drugo pa so planirana sredstva za reševanje stanovanjskih vprašanj. Skoraj polovico sredstev za stanovanjsko graditev bo porabljenih za odplačilo anuitet, druga polovica sredstev pa je namenjena za kreditiranje nakupa stanovanj in za individualno graditev. Druge večje postavke v izdatkih so: rekreacijski dodatek 101.000 novih dinarjev, za počitniške domove 61.000 novih dinarjev, za obratno okrepčevalnico 15.000 novih dinarjev.

Delavski svet tovarne je sprejel korekture cenikov zaradi uporabe žamanja v proizvodnji. Pri 100 % porabi žamanja se dvigne masa za osebne dohodke po cenikih za enoto proizvoda za 10 %. Z nižjim vnosom žamanja odstotek stimulacije za sekanje žamanja linearno pada.

Poleg tega je DS sprejel norme za delavce, ki delajo pri strojih za sekanje žamanja ter za voznike dvigala na lesnem prostoru.

UO tovarne je poleg obravnave predlogov za DS v zvezi s koriščenjem sredstev SSP ter spremembami v sistemu nagrajevanja, obravnaval predlog kadrovske službe o sprejemu novih štipendistov na papirniški poklicni šoli ter vajencev. Na papirniški šoli bo tovarna štipendirala: Slavka Omejca, Franca Jordana in Mirana Gašperlina; za vajence v tovarniških delavnicah pa so bili sprejeti: Dušan Mlakar, Jože Šilar in Marko Notar.

V redno delovno razmerje sta bila sprejeta absolventa papirniške poklicne šole, ki sta uspešno opravila zaključne izpite: Franc Čadež (odličen uspeh) in Filip Bohinc (dober uspeh).

Kadrovsko strukturo bo treba še izboljšati

VEVČE, MAJ, JUNIJ — Pojmovanje in dojemanje izobraževanja in znanosti kot proizvodne sile dela in družbe je rezultat njihovega objektivno pogojenega in zakonitega položaja ter funkcije, ki jo imata v družbenoekonomskem razvoju. Dosedanje gledanje na izobraževanje, znanost in kulturo, kot na področje potrošnje ali tako imenovane čiste nadgradnje ni samo posledica dejstva, da se je naša družba v pretežni meri ukvarjala z gospodarskimi vprašanji, pač pa je — in to predvsem — odsev takega gospodarskega razvoja, ki je zaradi svoje ekstenzivnosti in nizke tehnično-tehnološke osnove dela ter načina organizacije omogočal človeku, da v delovnem procesu opravlja naloge s pomočjo velikih delovnih izkušenj, ne pa tudi z izkoriščanjem znanja ter rezultatov znanstvenega raziskovanja. Ugotovimo lahko naslednje: v sodobnih pogojih naše proizvodnje, vsebine in značaja družbenih odnosov, v razmerah, ko ni zasebnega lastništva nad proizvajalnimi sredstvi, oziroma v procesu slabljenja različnih monopolov, raven izobraževanja in kulture in stopnja delovne usposobljenosti posameznika pomeni osnovo družbenoekonomskega položaja in družbene moči človeka.

V jugoslovanskem gospodarstvu prevladuje ročno delo, ki je glede na tehnično opremljenost in biološko omejenost praviloma nizko produktivno. V vseh naših gospodarskih panogah je zaposlenih 54,4 % ali milijon 600 tisoč delavcev na delovnih mestih z ročnim delom. To je skoraj štirikrat več od števila delavcev, ki so zaposleni pri strojih.

Velik delež ročnega dela v celotnem obsegu delovnih mest v našem gospodarstvu je posledica visoke stopnje nemehaniziranega, nekvalificiranega in zaradi tega tudi nizko proizvodnega dela. Zelo grozljive so številke, ki govore, da je v celotnem fondu dela v gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih delež delovnih mest znanstveno raziskovalnega in razvojnega dela le 3,24 odstotkov oziroma da na vsakih deset tisoč zaposlenih pride le 24 strokovnjakov, ki se ukvarjajo z raziskovanjem in razvojem. V gospodarstvu pa se le zgolj 1 promila zaposlenih ukvarja z raziskovanjem, se pravi 10 ljudi na 10.000 zaposlenih.

Papirnica Vevče, kot ena izmed najstarejših tovarn Slovenije, je bila v preteklosti vsekakor primer, kjer so se v delovnem procesu opravljale naloge s pomočjo velikih delovnih izkušenj, ne pa z izkoriščanjem znanja in rezultatov znanstvenega raziskovanja. Na tako stanje so vplivali nekateri objektivni razlogi. Pred vojno ni bilo ustreznih strokovnih šol za papirničarje, pa tudi v interesu lastnikov tovarne ni bilo, da se delavci izobražujejo. Prvi papirniški tečaj je bil ustanovljen leta 1940/1941. Leta 1948 se je ustanovila prva zvezna šola za papirničarsko stroko v Vevčah. Toda prevelikega vpisa iz naše bližnje okolice za to šolo ni bilo, ker je bil papirničarski poklic nepriljubljen predvsem zaradi svoje specifičnosti. Vrsto let po osvoboditvi se ni posvečalo zadosti skrbi za izobraževanje kadrov, zato se je tovarna velikokrat znašla v velikih težavah, ker ni bilo ustreznih strokovnih kadrov.

Bolj načrtno so se lotili izobraževanja po letu 1960. Število učencev na industrijski papirniški šoli se je povečalo, začele so se podeljevati štipendije za srednje in visoke šole.

Analiza kadrovske strukture, napravljena leta 1963, je pokazala izredno slabo kadrovsko strukturo. Takrat smo imeli 62 % zaposlenih delavcev brez kvalifikacije in samo 19 % kvalificiranih delavcev. V podrobnem je bilo stanje tako:

osebna izobrazba:

fakulteta	15
višja šola	5
srednje šole	36
visoka kvalifikacija	60
kvalifikacija	181
polkvalifikacija	134
nekvalificiranih	474
Skupaj . . .	905

(Nadaljevanje na 5. strani)

Proizvodnja v I. polletju 1968 — odlično!

(Nadaljevanje s 1. strani)

trg prodali ca. 790 ton več kot lani.

Novi premazni stroj je imel v zadnjih treh mesecih takole proizvodnjo:

april	145 ton	od tega odpade na	Slavijo	289 ton
maj	109 ton	od tega odpade na	Avalo	139 ton
junij	176 ton	od tega odpade na	Emono	2 toni
skupaj	430 ton		skupaj	430 ton

Poprečni izmet dosežen na premaznem stroju je 39,8 % in se nanaša na zaključene komisije.

Izkoriščanje zmogljivosti tega stroja je pri delu v dveh izmenah 79 %. Ta podatek je posnet na podlagi evidence za mesec junij.

Poprečno število zaposlenih je bilo v prvem polletju 1957, dočim je bilo lani 968 oseb. Število nadur pa je letošnje leto poraslo od ca. 42.000 v prvem polletju 1967 na ca. 58.000 v letošnjem letu.

Poprečni osebni dohodek, ki vključuje tudi izplačila iznad cenika, kjer predstavlja glavni delež nagrada ob 125-letnici in druge stimulacije, pa je 1179 in je za 18 % višji od lanskoletnega.

F. R.

Problemi so načeti - spregovorimo o njih!

(Nadaljevanje s 1. strani)

lotiti dela. V teh konkretnih neposrednih pojavih okrog samoupravljanja nam nihče od zunaj ne more pomagati, pomagamo pa si lahko sami na podlagi lastnih izkušenj in teoretičnih izsledkov naših znanosti.

V prejšnjem odstavku sem pravzaprav že komentiral konec članka S. R. Dovolite, da spregovorim na kratko še o drugem.

Nedvomno so v članku preskromno naštete pravice in dolžnosti delovnih ljudi pri uresničevanju samoupravljanja glede na to, da si je že v naslovu zastavil to vprašanje. S temi se lahko podrobneje seznanimo, če preberemo ustrezna poglavja v ustavi SFRJ, ustrezne zakone in statut naše delovne organizacije.

V drugih sklepih je S. R. lepo po vrsti pravilno sklepal, da mora biti vsak sklep DS sprejet na podlagi dobre poprejšnje strokovne analize. Logična je ugotovitev, da te strokovne analize delajo strokovne službe (ekonomisti, inženirji in tehniki, tehnologi in drugi v teh službah).

Obravnava tudi problem nepoznanja družbenoekonomskih zakonitosti s strani članov samoupravnih organov. Res je, še vedno pri posameznikih zmaguje prepričanje, da je dovolj, če zna ustrezno odpirati in zapirati ventile ali opravljati kako drugo ozko strokovno delo in ne posveča dovolj pozornosti dodatni izobrazbi, ki bi ga spremenila iz robota v celovitega človeka, ki ve kaj hoče.

Zdi se mi, da je v obravnavanem članku ekonomsko neznanje upravljavcev preveč poudarjeno in izpade tako, kot da izsledke ekonomskih ved ali izsledke ekonomistov v tovarni lahko razumejo samo ekonomisti. Toda to ni res, vedeti je treba, da ekonomisti sicer raziskujejo s svojimi metodami zakonitosti gospodarjenja, toda ko so te zakonitosti odkrite in dognane, jih lahko razume vsak poprečen delavec — občan, če je količkaj poskrbel za lastno obzorje **in če mu je stvar predložena z ustrezno razlago.** Tu bi bil umesten tudi predlog, da naj naš izobraževalni center posveti primerno več pozornosti družbenoekonomski vzgoji.

Ne morem pa razumeti, kako je sklepal S. R., ko je obravnaval vprašanje odgovornosti za svoje delo. Povsem logično je, da vsak za svoje delo, ki ga opravlja, tudi odgovarja — moralno in materialno, odvisno od obstoječe zakonodaje. V nobenem primeru pa ne more in ne sme odgovornost strokovnih služb za analize, ki so jih opravili, prenehati s tem, ko jih je DS potrdil. DS in direktor s svojimi posebnimi pooblastili smeta in morata klicati na odgovornost za nestrokovno opravljeno delo katerokoli službo. Podporo pri tem jima mora nuditi celoten kolektiv ob pomoči organizirane dejavnosti v ZM, ZS in ZK. Verjetno pa se je tu S. R. vsiljeval problem nadzora in pokazateljev, na podlagi katerih bi omenjena organa lahko ukrepala. Tudi sam menim, da naši kolektivi bolehajo za organizacijo nadzora; upoštevati je namreč treba realnost, da naša morala pogosto odstopa od socialistične, demokratične samoupravljavske moralnosti, ki nikakor ne izključuje odgovornosti.

Vendar pri odgovornosti sami gre še za drug problem. Profesor Nemec je na nekem kratkem predavanju v tovarni poudaril, da ni dovolj, če ugotovimo območje odgovornosti za posamezno delovno mesto, ampak je važnejše, da je posameznik pripravljen prevzeti to odgovornost. Taka odgovornost je stvar socialistične morale, mi pa imamo žal vse preveč pojavov odklanjanja odgovornosti, pripisovanja odgovornosti le drugim, sami pa je ne prevzamemo. Več kot jasno je, da ne more biti večjega uspeha, če se ne počutimo odgovorni **za lastno delo in za delo tovarne kot celote.** Ti dve odgovornosti morata biti v slehernem članu kolektiva stalno prisotni in ga morata spremljati tako na delovnem mestu, kakor tudi takrat, kadar kakorkoli odloča, bodisi v samoupravnih organih ali družbenopolitičnih organizacijah itd.

Postavlja se vprašanje, kako vrniti delovnim ljudem to moralno vrlino, odgovornost do lastnega dela in odgovornost za učinkovitost celotne delovne organizacije (seveda samo tistim, ki je nimajo)? Prva leta po vojni tega problema ni bilo.

Kot že rečeno, je po mojem mnenju zdravilo za to ustrezen strokovni nadzor. Seveda bi moral biti tak nadzor nad strokovnostjo strokovnih rešitev (odločitev) strokovno organiziran, vključeval pa bi lahko lastne in tuje specialiste ali celo inštitute (po potrebi). Nikakor si ne predstavljam takega nadzora kot nek žandarski sistem, temveč kot primerjavo in vrednotenje bolj ali manj dognanih strokovnih predlogov.

Kar zadeva iskanje novega mehanizma samoupravljanja, ki ga predlaga pisec, je moje mnenje takšnole: Osebno sem trdno prepričan, da nam nobena nova oblika (forma, shema) ne more dati čudežne rešitve. Rešitev je po mojem mnenju lažje najti v stari formi, s katero imamo že določene izkušnje in sicer na ta način, da odkrivamo in odpravljamo njene pomanjkljivosti.

Ta članek sem napisal z namenom, da bi pozval še druge k razpravi o tako pomembnih vprašanjih, kot jih je S. R. načel v svojem članku. O nekaterih vprašanjih sem prispeval svoje mnenje, še več pa je ostalo nedotaknjenih in čakajo skupaj z mojimi stališči na nadaljnjo obravnavo.

V. Š.

Komu naj koristi slabo delo

VEVČE, JULIJA — Letos v začetku aprila je delavski svet kolektiva potrdil službeno veljavnost predloga izmenske delovne norme za delo pri stroju za kondicioniranje ofsetnih papirjev. Uvedbo delovne norme na tem delovnem mestu v oddelku strojne dodelave papirja je predlagal tehnični sektor z utemeljitvijo, da se ofsetni papirji v svojem toku proizvodnje oziroma dodelave večkrat po nepotrebnem prekomerno zadržujejo v fazi kondicioniranja. Predlog predpisa in izvajanja delovne norme je bil izdelan v oddelku za nagrajevanje ter predložen v potrditev prek komisije za nagrajevanje. Že pri določanju osnovnih elementov norme se je pokazalo, da je tehnični sektor pravilno utemeljil svoj predlog, saj se je razlika med učinkom dela v času brez norme in analitskim izračunom predloga norme odražala v 20 % do 30 % nižji vrednosti od normalno mogočega učinka. Ključni vzroki takšnega stanja dela so bili zlasti v slabem vodenju, organizaciji in kontroli poteka dela pri stroju, kakor tudi slabi strokovni zainteresiranosti v rutinskem praktičnem študiju in poznavanju tehnoloških optimalnosti kondicionirnega stroja s strani mlajših izmenskih mojstrov strojne dodelave.

Povrnimo se bliže zastavljenemu vprašanju: rezultat reakcije na »pomanjkljivo in brez zveze postavljeno normo« (trditev v EE strojne dodelave) se je prva dva meseca (april, maj) negativno odrazil v doseganju poprečnega učinka (86 in 91 %), vendar je bil v absolutnem merilu učinek dela v tem času precej višji kot v času pred uvedbo norme. Ko se je v začetku junija stanje začelo vidno popravljati, je delavski svet 13. junija na direkten, neutemeljen in nestrokoven pismeni predlog zaposlenih pri stroju (podpis vodje ekonomske enote) mimo oddelka in komisije za nagrajevanje spremenil svoj aprilski sklep s tem, da se za normo na kondicionirnem stroju prizna 6-mesečna poskusna doba, v kateri naj se obračunavajo samo pozitivni rezultati učinka.

Takoj po tem sklepu se je izmenski učinek norme spremenil in je do konca meseca padel za 13,5 %. Iz priloženega diagrama o junijskem doseganju norme je razvidno, kako se krivulja od sredine (čas seje DS) proti koncu meseca giblje diagram močno pod 100. Od skupaj 58 izmen je prvih 29 (do sklepa DS) zaključeno s poprečnim odstotkom učinka 108,45 in samo s šestimi primeri negativnih izmen, drugih 29 izmen (po zasedanju DS) pa s 94 % in z 18 % primeri izmenske vrednosti učinka pod 100. Zdi se mi, da bi to krivuljo lahko tudi imenovali krivuljo proizvodnje in nivoja prečiščene delovne zavesti, za katero so še vedno najbolj učinkovita zdravila klasičnih znanstvenih metod stimulacije dela. Če je za prikazano krivuljo diagrama kakšna druga bistveno drugačna razlaga ali utemeljeno strokovno dopolnilo, ga bo oddelek za nagrajevanje najobjektivneje upošteval.

Prepričan sem, da takšno in podobno slabo delo in »plavanje« v različnih praznih in nestrokovnih izgovorih na delovnih mestih, kjer teče proizvodnja in gospodari samo eno pravilo ekonomike, ne koristi nikomur. Slabo delo in zastareli odnosi do dela tovarišev EE strojne dodelave ni baza reforme in ekonomskega napredka. Boljši standard pomeni boljše zaslužke, ki jih pa pogojuje samo višja ter cenena proizvodnja in kvaliteta iskanega blaga.

Na koncu še vprašanje predstavnikom samoupravnih organov: ali je garantirana opravičenost in konstruktivnost tudi takšnih sklepov, ki se formirajo po neredni poti, z neupoštevanjem mnenja strokovnih zastopnikov in službeno odgovornih oseb, ali je po 3,5-letnem obratovanju stroja in zbiranju podatkov sploh potrebna poskusna doba uvajanja norme. In navsezadnje, kako in kdo naj bo pri tem odgovoren za smoter dela službe nagrajevanja, ki ima svoj osnovni namen uvajati in zagovarjati čim boljše in vsestransko koristne metode stimulativnega nagrajevanja po delu.

Drago Tatič

Fužine 37 % - termocentrala 18 % - ELES 45 % električne energije

Ko proslavljamo lep jubilej naše tovarne — 125-letnico, se moramo nehote spomniti na obrobno panogo, ki je neopazna, vendar je predpogoj za razvoj take tovarne, energetiko.

Papirna in tekstilna industrija sta med prvimi, ki sta spoznali, da z delom rok, pa najsi bodo še tako pridne, le ni mogoče narediti vsega najbolje in najceneje.

Zato so se postavljale ob rekah, da vsaj z direktnim mehanskim pogonom omogočajo človeku lažje delo.

Poglejmo samo nekaj bistvenih mejnikov v razvoju energetike!

Ker je bilo v prvih letih razvoja naše tovarne pridobivanje pogonske energije iz pare še precej v povojih, so bili prvi pogoni vodni, s tem, da se je moč prenašala mehansko s transmisijo in vrvicami. Tako je tudi naša tovarna nastala ob reki. Že 1853. leta so obratovale tri Jonvalove turbine v Janeziji s po 25 KM.

Vendar bi bila rast v energetiki precej drugačna, če se tedaj ne bi pojavila možnost izkoriščanja vode za električno energijo.

Samo tri leta za prvo javno centralo v Škofji Loki — to je 1897. leta — sta bili na Fužinah postavljeni dve Jonval-Girardovi turbini z generatorji in od tu je prvič dobila električni tok Janezija. Takrat je istočasno dobila tovarna električno razsvetljavo. Od tedaj naprej pa do nedavnega do 1957. leta je bila pogonska sigurnost Fužin najvažnejši problem v tovarni. Ne samo, da je bila od tu proizvodnja električne energije najcenejša, ampak iz drugih virov izpada tega dela ni bilo mogoče pokrivati.

Ugotoviti moramo, da je bila v letih pred drugo svetovno vojno proizvodnja Fužin dostikrat prevelika za Papirnico Vevče in da so višek električne energije prodajali v Ljubljano.

Kljub temu, da je razvoj fužinske hidrocentrale praktično zaključen, pa vendar s šestimi zaposlenimi in s proizvodnjo 10 milijonov kWh in bruto prodanih 160 milijonov S din letno, predstavlja za tovarno lep dohodek. Zato bomo morali v bodočnosti kljub temu skrbeti za smiselno zamenjavo iztrošenih agretov. (Noben ni mlajši od 40 let.)

Ob tej priliki poglejmo še drobno zanimivost: Fužinska hidrocentrala je do sedaj proizvedla od 400 do 500 milijonov kWh v sedanji vrednosti od 6,4 do 8 milijard S din.

Če smo govorili o tem, da je razvoj Fužin praktično zaključen, pa tega vsekakor ne moremo trditi za toplarno.

Prvi podatki so iz 1870. leta o tem, da je obstajalo pet batnih strojev s po 100 KM. O prvotnih kotlih pa vemo bolj malo. Vendar je bilo na koncu XIX. stoletja raztrošeno po tovarni kakšnih 8 velevsebinskih kotlov z ogrevnimi površinami od 150 do 180 m².

S primerjavo nekaj mejnikov v dosežkih svetovne in vevške energetike dobimo sliko o naprednosti te veje na Slovenskem.

Leta 1912 je bila največja kotelna enota s 700 m² ogrevne površine, ravno tedaj so na Vevčah sestavljali 3 kotelne enote s po 250 m² ogrevne površine.

Samo 30 let potem, ko je stekla prva turbina v svetu Parson, 1884. leta za 10 PS, že sestavljajo na Vevčah turbino za 1000 PS, ki pa žal zaradi konstrukcijske napake ni stekla v redu.

Ves drug čas, od 1912. leta naprej pa je razvoj v podjetju šel v smislu čim ekonomičnejših enot, tako da so 1929. leta in 1930. leta postavili dva poševnocevna kotla, ki sta v pogonu še danes, 1936. leta pa parno turbino, ki prav tako še obratuje.

Zanimivo je, da so ravno v obdobju največjih gospodarskih težav ugotovili, da obratovanje s starimi malimi velevsebinskimi kotli in s paro, ki je direktno reducirana, ni ekonomsko. Prav tako je praktično nemogoče zanesljivo obratovanje, če pri parnih kotlih nimamo nobene rezerve. Seveda so vse te enote za današnji čas zastarele in manj ekonomične. Edini sodobni kotel, postavljen v kasnejših letih, je v 1967. letu Condor — blok kotel.

Kljub taki starosti pa vseeno pričakujemo, da bodo te enote vzdržale do postavitve novih agregatov.

V ilustracijo še tole: do sedaj proizvedene pare je bilo ca. 4 milijarde ton, v vrednosti okoli ene milijarde S din, od tega so sedanji kotli proizvedli ca. dva milijona ton pare, a parna turbina ca. 100 milijonov kWh.

Med omembe vrednimi modernizacijami po drugi svetovni vojni je vsekakor nova transformacija, ki se je stopnjevala v dvajsetih letih od 1000, 1600, 4100 na 6600 kVA, in sodoben električni razvod v tovarni.

V vsem tem času je sledilo več poskusov za modernizacijo toplarne, ki pa zaradi objektivnih razlogov niso bili uspešni. Zato je vsa skrb v povojnih letih posvečena zmanjševanju izpadov energetskih virov, zmanjševanju izgub in zboljševanju izkoristka na agregatih, seveda v mejah možnosti.

Prav tako se zmanjšuje število zaposlenih v energetiki. Vendar pa je postavljanje IV. papirnega stroja povzročilo, da smo prisiljeni sedaj obratovati s 110 % maksimalne zmogljivosti. Tak pogon je sicer ekonomičen, vendar smo stalno pred dejstvom, da lahko okvara na enem kotlu povzroči izpad polovice tovarne.

V 1967. letu pa smo se glede na rekonstrukcijo prvega papirnega stroja in s postavitvijo stroja za premaz papirja vendarle premaknili naprej.

Vgradili smo kompletno mazutno gospodarstvo, vgradili smo dodatno oljno kurjavo in postavili Condor — blok kotel za 5 t/h pare. Postavljanje samo je minilo za tovarno docela neopazno, predvsem zaradi minimalnih težav z naročeno opremo. Zdaj po letu dni pogona pa vidimo, da je bila to pravzaprav nujna injekcija in bi brez nje bolnik umrl.

Upamo, da bomo vsaj v naslednjem desetletju dobili sodobno, ekonomično toplarno in da energetika po svojih objektih dobi pravo mesto v podjetju.

J.—Č.

Dopisujte

v svoje glasilo

Naše delo!

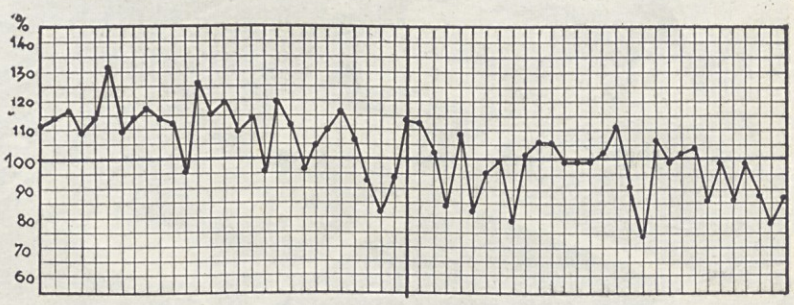

1843 1968

125 LET

PAPIRNICE VEVČE

Delavsko gibanje in vevški papirničarji v boju za svoje pravice 1842-1942

VEVČE, MAJ, JUNIJ — Med prvimi kraji, kjer se je začela industrija na Slovenskem, so bile tudi Vevče. Nastajajoča buržoazija, katere vidni predstavnik je bil tudi Fidelis Trpinc, je spoznala materialno vrednost, ki jo nudi industrija, in začela ob bregovih Ljubljanice vzhodno od Ljubljane ustanavljati papirno industrijo. Med kmetijskim življem je oživela tovarna s svojimi delavci. Sčasoma je postala odločilen dejavnik v spremembi življenjskih osnov in socialnega sestava prebivalstva. Naraščanje števila delavstva od 70 čez 200, 500 na 1000 delavcev je dajalo kraju novo sliko. Z nastalimi čistimi proletarci so sodelovali tudi okoliški kmetje, ki so bili zaposleni kot prevozniki surovin in izdelkov s svojimi vpregami. Na Balkanu, Srednji Evropi pa tudi izven kontinenta, so nastala nova središča, z večanjem števila delavstva se je večala tudi proizvodnost, vzporedno s tem pa tudi dobičkanosnost podjetja pod že novimi, avstrijskimi gospodarji. Ta dobičkanosnost pa je šla večinoma na račun papirničarjev, kar se je posebno odražalo v 80. letih prejšnjega stoletja. Izkoriščanje delavcev se je stopnjevalo, revščina je postajala vedno hujša. Kljub predolgemu delovnemu dnevu zaslužek ni zadoščal. V vodilnem tedanjem meščanskem dnevniku Slovenskem narodu z dne 29. decembra 1928 lahko beremo, da »... v Papirnici na Vevčah morajo delavke, vsaj nekatere dni, delati do 11. ure ponoči, zjutraj pa že ob 6. uri zopet delo pričeti, da tedaj delajo po 17 ur na dan. Če se premisli, da ima vsaka iz papirnice do doma vsaj pol ure daleč in da jej za večerjo, zajutrek, spanje itd. preostaja samo pičlih 6 ur, da plača ni baš sijajna, se more smelo trditi, da tu kapital na neopravičen način sreba mozek delovnih moči in da je stanje murov (črncev) v ameriških plantažah prava obljubljena dežela nasproti življenju naših tovarniških delavcev.«

Navedeni primer razločno pove, kakšno je bilo stanje takrat v tovarni. Razredna neprizadetost delavstva pa je izvirala iz njegove popolne gmotne odvisnosti od lastnika proizvajalnih sredstev. Delavsko gibanje je zaživelo šele v 90. letih. Zahvala temu gre v glavnem organizacijam socialnih demokratov. Pod njihovim vplivom so se pričele manifestacije mednarodnega delavskega praznika, sledili so stavkovni vali, začel je izhajati delavski tisk, delavci so prirejali shode in ustanavljali delavska društva. Takoj za Zagorjem in Jesenicami so nameravali ustanoviti socialdemokratsko društvo v Sp. Kašlju. Tla zanj so pripravili delavski shodi. Prvi tak shod je bil 17., drugi pa 24. julija 1892. Poleg revnih kmetov so se shodov udeležili delavci iz papirnice. Ponoven shod za 9. oktober pa je oblast prepovedala, za 18. december pa je shod odklonil gostilničar Bajc in ni hotel prepustiti socialdemokratom prostorov. Tako je prvi poskus ustanovitve socialdemokratskega društva propadel.

Nekako v istem času se je temu gibanju zoperstavil kapitalistični razred, ki je imel svoja tla v krščansko socialnem gibanju. Naval političnega katolicizma proti demokraciji je dobil posebno pobudo na prvem katoliškem shodu avgusta 1892 v Ljubljani. Tam so sklenili, da je treba državi in cerkvi nevarno agitacijo zavreti s snovanjem katoliških delavskih društev in katoliškim delavskim tiskom. Vodja tega gibanja je bil bogoslovni profesor Janez Ev. Krek, njegov najbližji sodelavec pa Jože Gostinčar, doma iz Beričevega. V papirnici pa jima je pomagal Anton Jeriha iz Trebeljevega. Novo gibanje je dobilo list Glasnik, ki se je razširil tudi na Vevčah, vendar pa niso dobili trdnih tal med papirničarji na Vevčah ne socialni demokrati, ne krščanski socialisti, ko je tam že izbruhnila prva stavka. Vzroki zanjo so bile nizke mezde, nezakonito upravljanje z bolniško blagajno in podobno. Delavci so se napotili k ravnatelju, da bi stvar uredili, odziv na to pa so bile zmanjšane mezde, izplačilo delegatu delavcev Francu Briclju mezde za 14 dni in odpustitev iz službe. Tako ravnanje je učinkovalo na delavce in jih zrevoltiralo tako, da je 780 delavcev dne 17. maja 1900 zapustilo delo, postavilo stražo pred tovarno in se razšlo. Stavkujoči so dobili podporo v široki slovenski javnosti, pri slovenskih poslancih na Dunaju, kakor tudi pri svojih stanovskih tovariših, papirničarjih v Gratweinu na Štajerskem. Tudi oni so začeli iz solidarnosti stavkati. Po 27 dneh silnih razburjenj je moralo posredovati orožništvo in papirničarji so se vrnili na delo. Vendar je morala tovarniška uprava zvišati delavske mezde, skrčiti delovni čas in ugoditi še nekaterim manjšim zahtevam.

Po uspeli stavki je vpliv socialnih demokratov med papirničarji zelo narastel. Nastalo je vzdušje, ki je nudilo socialnim demokratom ustanoviti svoje društvo. To pa je vznemirilo krščanske socialce in one iz najbolj konservativnih vrst, med katerimi je bila tudi duhovščina iz Polja. Zato so sklicali 17. junija 1910 shod v Slapah, da bi razkrili delo in namene socialnih demokratov. Govorili so dr. Krek, Gostinčar in poljski župnik. Začel se je politični boj za vevške papirničarje, v katerega so posegali tedanji najvidnejši politični predstavniki. Na eni strani socialdemokratska voditelja Franc Železnikar in Etbin Kristan, na drugi pa ljubljanski škof Jeglič, Krek in načelnik klerikalne stranke dr. Šušteršič. Zaradi znanih razmer na Slovenskem so bili v večini drugi. S 35 krajcarji na dan delavka ni mogla preživljati družine, saj se za ta denar niti opoldne ni mogel človek do sitega najesti. Kljub veliki draginji in prepičlemu zaslužku so v papirnici ščipali od plač na najbolj zvit način, kjer so le mogli. Akordi in premije so bile tako zvito postavljene, da jih delavci niso mogli razumeti. Spet je završalo najprej na Sorškem polju, potem pa na Vevčah in po 52 dneh stavke od 12. avgusta in 2. oktobra 1908 in s pomočjo gratweinskih tovarišev so delavci dosegli zvišanje svojih zaslužkov za 0,10 krone na dan.

Zaradi balkanskih vojn 1912 se je tržišče precej zožilo. Kako so to občutili delavci, lahko beremo v glasilu krščanskih socialcev »Naša moč« 1. III. 1912: »Razmere v naši tovarni postajajo vedno bolj kritične in obenem škandalozne. Delavstvo se komaj vzdržuje ter se izven tovarne povprašuje, kaj da bo iz tega nastalo, ker v tovarni si nobeden več ne upa govoriti, kajti povsod so nastavljeni ljudje, ki takoj vsakega zatožijo ravnatelju, ta pa odpušča delavstvo brez ozira na njegove zmožnosti in dolgoletno zvesto službovanje. To pa samo zaradi tega, da dobi druge manjše moči, katere seveda veliko ceneje plača. Tako bo moralo delavstvo nositi posledice vseh špekulacij, pri katerih je ravnatelj Tittel propadel, in plačati ogromne stroške pri preurejevanju papirniških strojev, kotlov in turbin. Ti stroški morajo biti pokriti na ta način, da se delavstvu plače znižajo in da se delavstvo odpusti, a kar jih ostane, naj delajo tudi za tiste, ki so odpuščeni. Delavstvo se z največjo silo zadržuje. Ni pa več daleč čas, ko bo tega potrpljenja konec«.

Delavcem, ki se tudi v odmoru ne morejo ločiti od stroja, prinesejo topli obrok kar v oddelek. Na sliki: Posadka II. in III. PS pri malici

Potrpežljivost je delavce minila, ko je ravnatelj odpovedal delavcu Ciglarju, ki je bil v Papirnici že nad 25 let. Hkrati je odredil naj delavstvo samo plačuje s svojim akordom 4 delavce, ki so doslej vozili papirne ovoje. Dejal je, da delavci, ko presežejo 30 let starosti, že niso več sposobni za delo v tovarni.

S prihodom orožništva na Vevče 11. oktobra 1912 in z nezadovoljnimi izjavami ravnatelja so bil dani pogoji za novo stavko. Da je bila nejevolja še večja, je to leto, ko so bili papirničarji brez dela in brez zaslužka, zima zgodaj pobelila okoliške griče. Zasneženi domovi brezposelnih so postali še bolj hladni, a tistim, ki so stanovali v tovarniških stanovanjih, je uprava tovarne stanovanje odpovedala. »Pogled je bil strašno mučen, ženske so jokale, možje so bili srditi, nekateri junaki v nad 3-mesečnem plačilnem boju so celo jokali. Za dobro plačo pa je ljubljanski postrežček brez srca nosil opravo iz stanovanj na sneg...«, tako beremo v Slovencu z 22. 1. 1913. Po 100 in tridesetih dneh trpljenja se je stavka končala s polovičnim uspehom.

Med prvo svetovno vojno ni bilo rednega obratovanja. Dve tretjini delavcev je bilo mobiliziranih, tovarno pa je zasedlo vojaštvo. Šele v maju 1919 sta pričela redno obratovati dva stroja. Pičel zaslužek je ustvarjal težko gmotno stanje. Na delavske shode so pozivali: »Tovariši in tovarišice, ki trpite pomanjkanje že dolgo vrsto let, zdramite se..., da povemo našim zatiralcem, da smo tudi mi ljudje in da s temi nesramno nizkimi plačami ne moremo več živeti.«

Temeljni dnevni in akordni zaslužek se je kmalu zvišal za 75 %, vendar je rasla draginja hitreje.

Delniška družba v SHS je sicer življenjske pogoje nekoliko omilila, vendar pa v septembru 1926 uvedla nov delovni red, ki je odpravil nekatere pridobljene pravice delavcev. Zaradi redukcije se je stopnjevala borbenost delavcev, ki so izvedli tri protestne stavke in šele s stavko 19. novembra 1928 dosegli kolektivno pogodbo, ki jim je prinesla nekatere koristi glede pokojnin, preskrbovalnega fonda, kategorizacije delavstva, delovnega časa in podobno.

Gospodarska kriza, ki se je pričela leta 1929 in trajala vse do leta 1938, se je iz ZDA prek Evrope razširila tudi na Vevče. Težave so hoteli reševati in so jih reševali z metanjem delavcev na cesto. V takih okoliščinah so delavci spoznali, da sta le vzajemnost in enotnost zanesljiva zaščitnika v vseh težavah, kadar so oni v boju s kapitalizmom. Na bojišče so stopili komunisti, ki so delovali ilegalno in so se pod vplivom Kardelja in Kidriča otresli sektaštva. To velja še posebno za partijsko organizacijo, ki je živela na terenu v Polju in se tu obdržala še iz obdobja pred kraljevo diktaturo. Cilji boja so postali vse bolj ekonomski in revolucionarni. Obnovljena komunistična partija je vodila stavko 84 dni od 16. decembra 1936 do 3. marca 1937. Vzrok stavke je bila odpoved kolektivne pogodbe in znižanje mezd za 22 %. Tedaj so vevški delavci že nastopili enotno. To stavko je že smatrati kot veliko izkušnjo za nastop delovnih množic v boju zoper fašistične okupatorje in za osvoboditev izpod kapitalizma.

Čas okupacije in borbe vevškega delavstva v NOB so bralcem že bolj znane. Vendar pa je prav, da na tem mestu omenimo nekatere glavne organizatorje, kot so: Jože Mazovec, Ivan Pangeršič, Franc Rešek, Štefan Avšič, Henrik Sotlar, Anton Kokalj, Jože Perčič, Jože Berčič, Nace Ferfila, Tone Hočevar, Štefan Pavšič, Justina Trtnik, Nace Vodnik in drugi.

Moč in obseg političnega in vojaškega odpora vevških papirničarjev je bila tolikšna, da italijanska vojaška sila ni mogla organiziranemu delu do živega. Zato kronisti (Štefanija Ravnikar-Podbevšek, Marjan Moškrič in drugi) opravičeno navajajo, da je vevška papirnica bila središče svobodilnega gibanja za poljsko in dobrunjsko občino. Podrobnejši podatki, ki jih posedujem, bodo dokazali, da so vevški papirničarji z delovnimi ljudmi svoje ožje okolice prešli dolgo, težko in svetlo pot.

Miroslav Kokalj

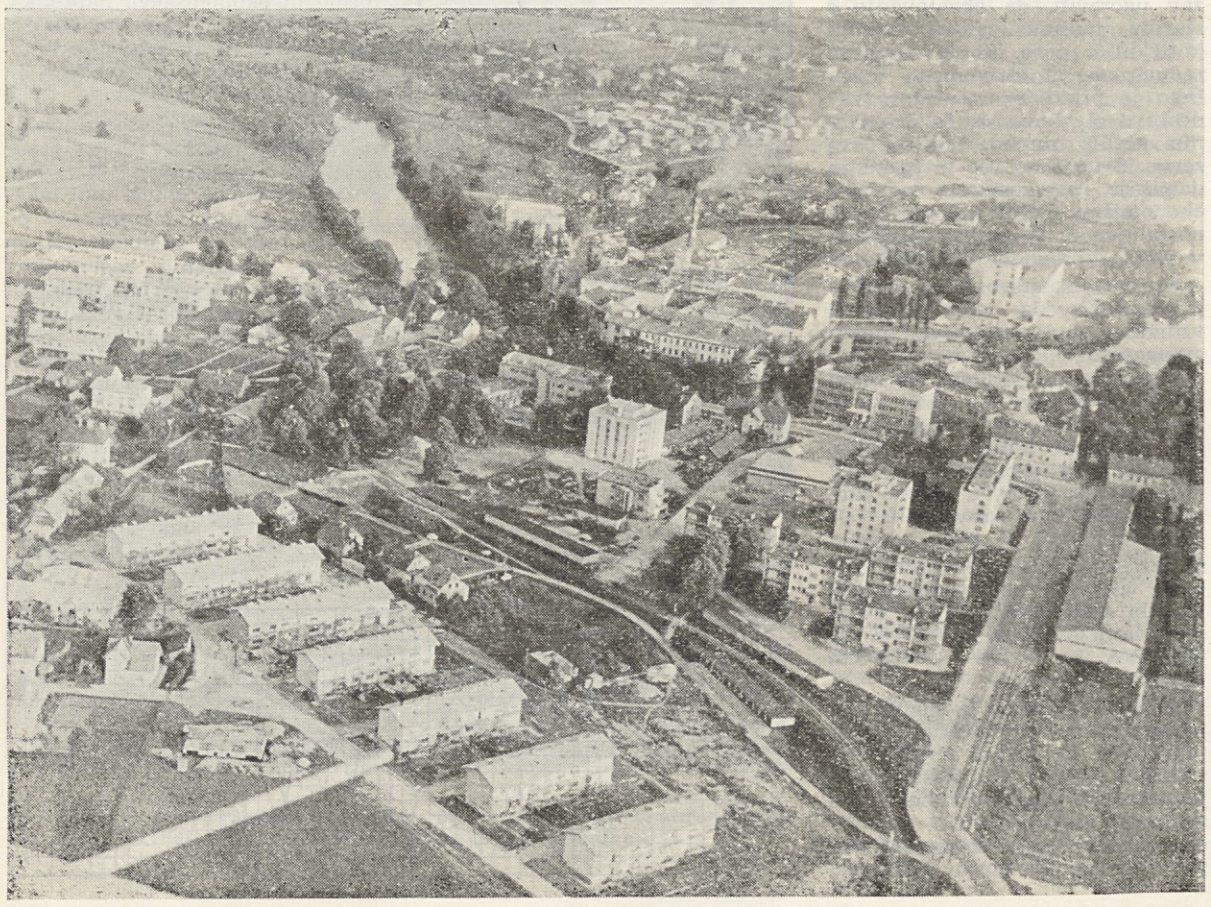

Članom kolektiva je ob proslavi čestital direktor Albin Vengust in jim povedal nekaj iz zgodovine ter o perspektivah Vevč

O kritiki in sprejemanju kritike

VEVČE, JULIJA — Opravljivost in obrekljivost sta največkrat nečednega duševnega izvora. Pogosto izvirata iz zavisti, škodoželjnosti ali iz koristoljubja. Z njima hoče obrekljivec zakriti lastne napake ali prepričati lastno zavest, da je sicer nepomemben. Nasprotno pa je prava kritika nadvse častno opravilo, ki ga je treba pošteno opravljati. Za opravljanje in obrekovanje zadoščata spretnost in neurejen značaj, za kritiko pa sta nujna duhovna doraslost in poštenje.

Pri kritiki gre za razsojanje o človeku in njegovih storitvah oziroma stvaritvah za vrednotenje ljudi in stvari. Odkrivati in ugotavljati vrednost človeka in njegovega dela ne more nikdar biti obrt in tehnika, podobna cenitvi v kramariji ali starinarnici. Opravljanje in obrekovanje sta zakotna, šepetata, kritika pa je vselej javen, odkrit nastop, iz oči v oči. Opravljanje je lahko običajna ali zlobna zabava, kritika to ne more biti. Opravljanje je nekaj brezimnega, anonimnega, kritika to ne sme biti. Opravljanje in obrekovanje je torej vedno nekaj neodgovornega, kritika izpostavlja vso svojo osebno zavest, obenem pa sprejema tudi odgovornost.

Vemo za več vrst kritike. Za gospodarsko, družbeno in politično, umetnostno in znanstveno itd. Vemo pa tudi za neposredno kritiko človeka, ko ugotavljamo odlike in napake v njegovem življenju, ko kritiziramo odnose med ljudmi. Kritika seže do tja, do koder sežeta človek in njegovo delo.

Ker kritika vedno ne boža in ne pestuje, ampak je večinoma le bojevit spoprijem s človeškimi dejanji in nehanji, jo je treba sprejeti. Človeško samoljubje je pri tem odločilen faktor. V samoobrambi pred kritiko so na delu človekove zavestne in podzavestne sile, znane in neznane. Zato zadeva kritika na prava minska polja človeških strasti, ki varujejo njegovo osebno nedotakljivost.

Skušajmo oceniti najprej lastno delo, popolnoma sami, brez sugestij. Samokritika je najboljše sredstvo za zdrav odnos med ljudmi in do kritike. Z njo se človek dvigne nad samega sebe, prečisti lastno vest in krepi značaj. Prav je, da pozabi nase in obrne pozornost na delo, ki je med njim in kritiko, za katero pa je velikokrat tudi važno, kdo jo izreče. Vedno gre za resnico in nepristranost, četudi govorimo o prijatelju ali sovražniku, o tistem, ki nam je simpatičen in o drugem, ki nam je nesimpatičen. Vsi ljudje niso enaki!

Zaradi kvalitet resnične in konstruktivne kritike je umljivo, da ima nepogrešljivo mesto v delovnih kolektivih, saj pomaga razvijati in poglabljati resnično socialistične odnose. Kritika naj bi kolektivno povezovala in spodbujala k čimboljši in intenzivnejši uresničitvi delovnih nalog. To je tudi najbolj naraven in zdrav socialni učinek vsake dobre, predvsem pa resnične kritike.

Črn egoizem, spremljan z nečedno opravljivostjo in obrekljivostjo, ki izvirata tudi iz pomanjkanja značajnosti, ne bi smel imeti prostora v kolektivu in bi se moral vedno in povsod umakniti zdravi in konstruktivni kritiki, elementu socialistične demokracije.

(Po knjigi dr. Lea Žlebnika)

Nesreče pri delu v prvem trimesečju letošnjega leta

VEVČE, APRILA — V prvem trimesečju letošnjega leta se je ponesrečilo pri opravljanju rednega dela 18 delavcev. Nasproti 1967. letu — isto obdobje se je število nesreč dvignilo za deset oziroma od 8 nesreč na 18.

V januarju sta se ponesrečila samo Stane Močnik in Janez Črne. Obe nesreči sta bili sicer lažjega pomena, vendar pa je ponesrečeni Črne imel srečo, da ga ni plamen pri avtogenskem varjenju poškodoval huje po obrazu. Ponesrečenec je dobil sicer opekline prve stopnje, ki pa so se hitro zazdravile. Pri obeh poškodbah gre za neprevidnost sodelavcev oziroma delavca samega.

V februarju so se pripetile 4 obratne poškodbe. Franc Kobe se je ponesrečil z jekleno žico in sicer si je prerezal kožo nad levim očesom. Do nesreče je prišlo zaradi neupoštevanja zdravniških navodil. Delavec ni uporabljal očal, ki mu jih je specialist predpisal zaradi njegovega slabega vida. Mojster kovinske delavnice Ivan Anžur je imel srečo, da mu ni kovinski ležaj, težak ca. 50 kg, težje poškodoval levo nogo. Nesreča se je pripetila pri remontu III. PS in sicer je poškodovanec pomagal zadrževati valj, pri tem pa je ležaj zdrknil iz osi in padel delavcu od strani na nogo.

Muharem Sarkić je padel v strojni dodelavi iz lesenega koša na betonska tla in si pri tem zlomil desno roko pod komolcem. Delavec je splezal v zaboj z namenom, da potlači odpadni papir, pri tem pa je omahnil iz zaboja tako nesrečno, da si je zlomil roko. Gre za nesrečo, ki se je pripetila zaradi neupoštevanja varnostnih navodil. V staležu je bil več kot mesec dni.

Zaradi slabe organizacije dela se je 27. februarja ponesrečil Jože Gale, nanosilec na četrtih holandcih. Pri odvzemanju 200 kg celuloznih bal v skladišču je ena od bal zdrknila s prejšnjega položaja in pri tem poškodovala delavcu palec leve roke.

V marcu se je pripetilo 10 nesreč na delu, od tega 2 težji in 8 lažjih nesreč. Težje se je zaradi neupoštevanja varnostnih navodil 25. marca ponesrečil Anton Levec, sušilec pri IV. PS in sicer je med pogonom čistil elektromotor, ki poganja vlažilne krtače. Pri delu je uporabljal krpo, ki mu jo je klinasti jermen zgrabil in obenem potegnil njegov četrti prst leve roke, ki mu ga je klinasta jermenica zdrobila.

15. marca se je ponesrečil Alojz Anželj, zavijač papirja, ki mu je kabina dvigala v ročni dodelavi in jeklen rob podesta v prvem nadstropju poškodovala drugi in tretji prst desne noge. Do nesreče je prišlo kljub temu, da je delavec uporabljal čevlje z jekleno zaščitno kapico, ki se je zaradi moči med pogonom zadrla delavcu med omenjena dva prsta na nogi. Napaka, zaradi katere je prišlo do nesreče, je bila takoj nato odpravljena.

Poleg omenjenih dveh so se ponesrečili še Jožа Trtnik iz ročne dodelave, ki si je zadrla leseno iver pod noht tretjega prsta desne roke, Frančiška Šegina, ki se je povozila s transportnim vozičkom na levo nogo, predvsem zaradi iztrošenih betonskih tal v ročni dodelavi. Milovan Cvjetković pa se je poškodoval z 200 kg težko balo na levo stopalo predvsem zaradi neupoštevanja varnostnih navodil. Jože Bončar iz kovinske delavnice si je pri remontu zadrl večji žebelj v podplat desne noge, Miro Končar, nanosilec na tretjih holandcih pa se je spotaknil ob leseni stopnički, padel in si poškodoval palec desne roke.

J. V.

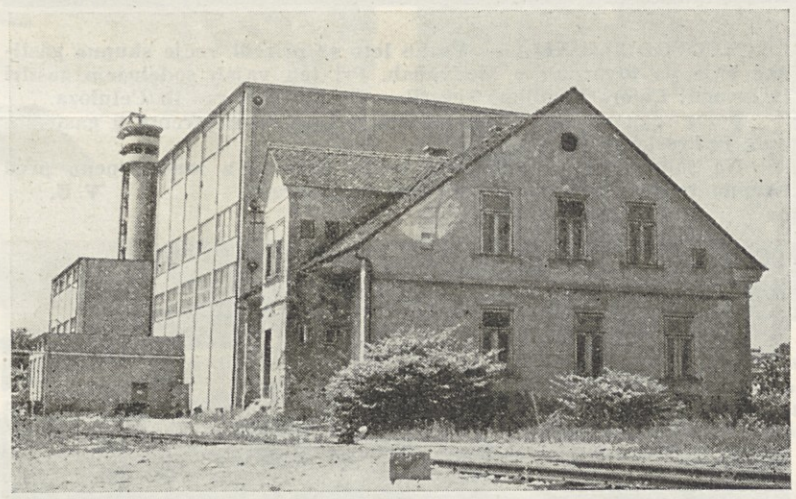

MEDVODE, MAJA — Poleg belilnice je stara stanovanjska stavba oziroma nekdanja gostilna »Možina«. Ta objekt je bil že od 1963. leta predviden za rušenje, ker leži na prostoru nadaljnje graditve novega dela tovarne. Ta objekt je do 1966. leta služil kot stanovanje in menza gradbenega podjetja. Od 1966. do 1967. leta pa je v njem stanovalo nekaj naših samskih delavcev. V. B.

Reelekcija direktorja in članstvo v združenju papirne industrije SRS

VEVČE, JULIJA — Člani delavskega sveta podjetja so na seji 8. julija 1968 razpravljali v glavnem o dveh točkah dnevnega reda in sicer: o reelekciji direktorja in o članstvu podjetja v združenju papirne industrije.

Znano in zakonsko določeno je, da morajo podjetja vsake štiri leta razpisati delovno mesto direktorja. Na razpis se lahko priglasijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, določene s 147. členom statuta Združenih papirnic, Ljubljana. Člen 146 tudi omenja, da se direktor podjetja postavlja za štiri leta in je lahko ponovno postavljen.

Za pravilen postopek je zakonsko določen sestav razpisne komisije, ki jo v našem primeru sestavljata dva člana izvršnega sveta SRS, en član pristojne občinske skupščine in trije člani iz kolektiva, ki jih izbere DS podjetja. Ta je izvolil v komisijo: ing. Boža Igliča, teh. direktorja, ing. Petra Jeriho, vodja energijskega oddelka in Janeza Lednika, dipl. ekonomist, ki obenem zastopa tudi obrat Medvode. Zadnji rok za postavitev direktorja je 15. oktober 1968. Ker mora biti razpis 3 mesece prej, bo komisija za razpis takoj pristopila k delu in po ugotovljenih pogojih prijavljencev predlagala delavskemu svetu v potrditev najustreznejšega kandidata.

V drugem delu seje je DS razpravljal o koristnosti pristopa v poslovno združenje papirne industrije v Beogradu. Predstavljena je bila dejavnost združenja, nakar so se člani DS odločili za pristop, kar naj bi uredili do jeseni letošnjega leta. Za zastopnika podjetja pri združenju je bil imenovan direktor Albin Vengust, za njegovega namestnika pa Drago Marolt, komercialni direktor.

Kadrovsko strukturo bo treba še izboljšati

(Nadaljevanje z 2. strani)

Za kadrovsko službo je to pomenilo velike naloge. Treba je bilo čimprej pridobiti oziroma usposobiti čim večje število kadrov vseh poklicev, predvsem pa papirničarjev in to vseh stopenj izobrazbe. V letih 1962 in 1967 je kadrovska služba v sodelovanju z vodilnimi delavci v osnovni proizvodnji in drugih sektorjih naredila, kar se je narediti dalo v tako kratkem času.

Na univerzi in višjih šolah je v tem času študiralo 20 naših štipendistov, na srednjih šolah 44 dijakov, na industrijski papirniški šoli pa 67 učencev. Poleg tega je bilo izučenih 23 vajencev. Prek raznih večernih šol za odrasle, tečajev za na novo sprejete delavce papirniške šole za odrasle in raznih tečajev je šlo v tem času 788 delavcev.

Poleg štipendiranja in izobraževanja odraslih smo s politiko zaposlovanja hoteli doseči, da se na vsako izpraznjeno delovno mesto postavi bolj strokovne kadre.

Trenutno je kadrovska struktura vseh zaposlenih po osebni izobrazbi naslednja (druga številka pomeni, koliko ob sedanji situaciji potrebujemo):

fakulteta	17	23
višja šola	6	25
srednja šola	85	106
visoka kvalifikacija .	44	149
kvalifikacija	302	227
polkvalifikacija . .	329	342
nekvalificiranih . .	173	84
Skupaj . . .	955	956

V primerjavi z letom 1963 so že vidne precejšnje spremembe. Zelo spodbudno je to, da se kadrovska struktura stalno spreminja v korist delavcem, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo.

Število zaposlenih se je po osvoboditvi stalno spreminjalo, vendar je vse do leta 1965 rastlo. Tako smo imeli ob koncu leta:

	Zaposlenih
1946 . . .	666
1947 . . .	771
1948 . . .	773
1949 . . .	814
1950 . . .	718
1951 . . .	696
1952 . . .	636
1953 . . .	659
1954 . . .	660
1955 . . .	646
1956 . . .	664
1957 . . .	672
1958 . . .	690
1959 . . .	751
1960 . . .	815
1961 . . .	835
1962 . . .	914
1963 . . .	935
1964 . . .	1009
1965 . . .	1002
1966 . . .	988
1967 . . .	958

V času osvoboditve pa do danes se je v tovarni izmenjalo veliko število delavcev, saj je v tem času prišlo v tovarno 2933 delavcev, odšlo pa jih 2614. Fluktuacija je bila izredno velika, kar je povzročalo precejšnje probleme. Po letu 1965 se je fluktuacija bistveno zmanjšala, k čemur so pripomogli ukrepi gospodarske reforme. Delavci so se ustalili, kar daje večje možnosti za izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih.

V prihodnjem obdobju bodo morala biti naša prizadevanja usmerjena k dvigu strokovnosti že zaposlenih delavcev in ne toliko v iskanje novih kadrov izven tovarne.

Janez Presl

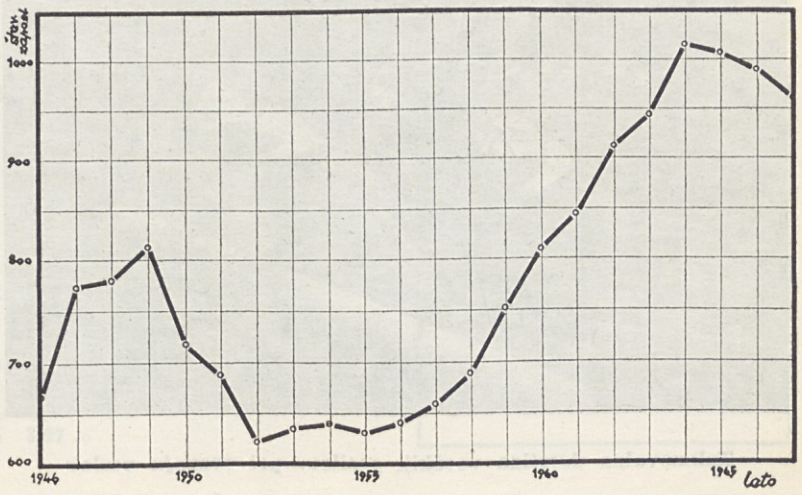

Vevški gasilci so lepo proslavili 90-letnico aktivnega dela

VEVČE, JULIJA — Ob 90-letnici industrijskega gasilskega društva »Papirnice Vevče« je bilo v nedeljo 16. junija 1968 eno največjih tekmovanj na področju Ljubljane v zadnjih letih in ena najlepših proslav ob taki obletnici, ki so jo uspešno izvedli vevški gasilci skupaj z vodstvom občinske gasilske zveze Ljubljana-Moste-Polje.

Na dan proslave so se že v jutranjih urah začeli na Vevčah zbirati tekmovalci in gostje proslave. Vevška godba na pihala je začetku naše manifestacije dala poseben prijeten ton praznovanja tega visokega jubileja. Že ob 8. uri je bilo zbranih ogromno število prostovoljnih enot gasilstva in drugih povabljenih gostov iz vseh krajev Slovenije. Vevče so bile ta dan slavnostno okrašene z zastavami, transparenti in predvsem čistočo, ki jo večkrat pogrešamo.

Za tekmovanje se je priglasilo 18 gasilskih desetin, od tega 4 desetine papirne industrije SRS in 14 desetin prostovoljnega gasilstva občine Ljubljana-Moste-Polje. Kot gostje pa so nastopili tudi gasilci iz Grosupljega.

Tekmovalo se je za prvenstvo »papirne industrije« SRS in za naslove najboljših tekmovalnih desetin GD občine Ljubljana-Moste-Polje, ki ima registriranih 22 gasilskih društev z nad 700 prostovoljcev. Pohvale vredna je udeležba na tekmovanju edine ženske desetine iz Lipoglava, ki je v kratkem obdobju tekmovanja dosegla vidne uspehe v SRS.

Samo tekmovanje je bilo zelo vzorno organizirano. Javno se ob tej priliki zahvaljujemo vsem organizatorjem, ki so brez večjih izkušenj izpeljali celotno tekmovanje v rekordnem času, brez zastojev, brez pritožb, skratka v zadovoljstvo vseh tekmovalcev in gostov te velike prireditve. K sodelovanju je bilo povabljenih 18 sodnikov, ki imajo strokovni izpit pri republiški gasilski zvezi Slovenije in prav njihova zasluga je v tem, da je bilo ocenjevanje in potek prireditve brez pripomb.

Naj omenim, da so se vse tekmovalne desetine na to prireditev pripravljale dalj časa, kar je bilo tudi opaziti na samem tekmovanju. Večina desetin je pokazala polno mero požrtvovalnosti, poznavanje taktike, hitrosti, discipline, izvežbanosti in poznavanje predpisov iz taktike in kurative gašenja in tehnike gasilstva.

Vse desetine so tekmovale v enotnem programu:

1. tridelni hitrostni napad — suhi, brez žrebanja posameznih mest,
2. tek na 105 m, polaganje cevovoda,
3. vezanje vozlov z žrebanjem posameznih načinov,
4. testiranje iz gasilske taktike, preventive in gasilske tehnike ter zakonodaje (vsak tekmovalec je dobil 20 vprašanj).

V samem tekmovanju desetine niso preveč odstopale ena od druge, razen nekaterih desetin, ki so časovno nekoliko zaostajale, dočim je za vrstni red na tem tekmovanju odločala zadnja disciplina, to je testiranje, na katerega so vse tekmovalne enote premalo pazile. Prav zaradi slabih ocen pri tej točki tekmovanja so bili končni rezultati nekoliko slabši, kot smo pričakovali.

Rezultati tekmovanja desetin »Papirne industrije« SRS

I. mesto »Papirnica Vevče« s 307 neg. točk. in 693 poz. točkami
II. mesto »Papirnica Količevo« s 421 neg. točk. in 579 poz. točkami
III. mesto »Papirnica Radeče« s 472 neg. točk. in 578 poz. točkami
IV. mesto »Papir. Sladki vrh s 603 neg. točk. in 397 poz. točkami

Rezultati tekmovanja za občinsko prvenstvo prostovoljnega gasilstva

I. mesto »Sostro« z 281 negativnimi točkami in s 719 pozitivnimi točkami;
II. mesto »Papirnica Vevče« s 307 negativnimi točkami in 693 pozitivnim točkami;
III. mesto »Teol-Oljarna« Lj. s 327 negativnimi točkami in s 673 pozitivnimi točkami;
IV. mesto »Saturnus« Lj. s 338 negativnimi točkami in s 662 pozitivnimi točkami;
V. mesto »Zg. Kašelj« s 340 negativnimi točkami in s 660 pozitivnimi točkami;
VI. mesto »Slape-Polje« s 376 negativnimi točkami in s 624 pozitivnimi točkami;
VII. mesto »Bizovik« s 380 negativnimi točkami in s 620 pozitivnimi točkami;
VIII. mesto »Tovarna kleja« Lj. s 428 negativnimi točkami in s 572 pozitivnimi točkami;
IX. mesto »Izolirka« Lj. s 477 negativnimi točkami in s 523 pozitivnimi točkami;
X. mesto »Kolinska tovarna« Lj. s 478 negativnimi točkami in s 522 pozitivnimi točkami;
XI. mesto »Zadobrova-Sneberje« s 524 negativnimi točkami in s 476 pozitivnimi točkami;
XII. mesto »Javna skladišča« Lj. s 529 negativnimi točkami in s 471 pozitivnimi točkami.

Izven konkurence pa je moška desetina »Grosuplje« dosegla 496 neg. točk in 504 poz. točke. Ženska desetina iz »Podlipoglava« je v treh disciplinah (brez testiranja) dosegla 123 neg. točk in 477 poz. točk.

Vse ekipe, ki so sodelovale na tekmovanju, so prejele enake denarne nagrade, prve tri plasirane ekipe iz obeh skupin tekmovanja in ženska desetina pa lepe pokale in priznanja. Tekmovalne desetine »Papirne industrije« so prejele tudi posebne spominske plakete. Ves nagradni sklad je prispevala občinska gasilska zveza Ljubljana-Moste-Polje in prireditelj tekmovanja za papirno industrijo »Papirnica Vevče«.

Ob 14. uri je bila pred upravnim poslopjem proslava ob 90-letnem jubileju IGD »Papirnice Vevče«, podelitev priznanj, odlikovanj in parada vseh gasilskih enot.

Te proslave so se udeležili vidni predstavniki občinske skupščine Ljubljana-Moste-Polje s predsednikom Leopoldom Mačkom in tajnikom občine, nadalje predstavniki družbeno-političnih organizacij naše občine, predstavnikom republiške gasilske zveze Slovenije, mestne gasilske zveze Ljubljana, poklicne brigade iz Ljubljane, predstavniki in vodilni uslužbenci »Papirnice Vevče« na čelu z direktorjem podjetja, ki je bil obenem tudi pokrovitelj tekmovanja in proslave in predstavniki samoupravnih organov našega podjetja. Na proslavo smo vabili tudi še živeče člane, ki so bili več let aktivni gasilci našega društva. Druge kraje pa so zastopali predstavniki občinskih gasilskih zvez iz skoraj vse Slovenije in delegacije iz Kranja, Tržiča, Trbovelj, Hrastnika, Novega mesta, Ribnice, Logatca, Krškega itd. Poleg 250 uniformiranih gasilcev iz naše zveze se je udeležilo proslave še 200 drugih vabljenih gasilcev iz bližnje in daljne okolice.

Jubilante PGD Papirnice Vevče je nagovoril tudi predsednik občinske skupščine Ljubljana-Moste-Polje Leopold Maček

MEDVODE, JUNIJA — Vsako leto se priredi večje skupne gasilske vaje po tovarnah v Medvodah. Pri teh vajah sodelujejo gasilci iz tovarn: Color, Tesnilka, Tekstilna tovarna, »Sora« in Celuloza.

Poleg tega pa se teh vaj udeležijo tudi člani terenskih gasilskih enot iz Preske in Sore.

Na fotografiji je prikazana vežba gašenja z zračno peno pred skupno vajo gašenja enega oddelka tega obrata. V. B.

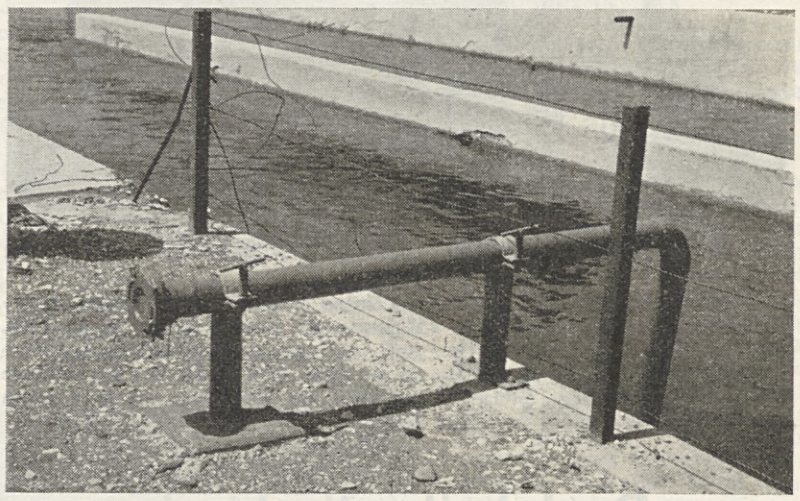

MEDVODE, MAJA — V okviru požarnovarnostnih ukrepov je bila na kanalu pri »mlinu« napravljena in montirana stalna sesalna cev. Na ta način se gasilska črpalka lahko priključi le z eno sesalno gibljivo cevjo. Ta pridobitev je posebno važna, ker v starem delu tovarne ni dovolj hidrantov, oziroma je dotok in pritisk v obstoječih hidrantih slab, razen posebnega sistema v kuhariji. V. B.

Na govorniški tribuni so se zvrstili številni govorniki; tovariš Vidic je orisal delovanje društva ob tem visokem jubileju, direktor Albin Vengust se je zahvalil društvu za nesebično pomoč pri reševanju in obljubil pomoč društvu tudi vnaprej. Predstavnika RGZ in MGZ pa sta se zahvalila društvu za izpolnjevanje nalog na področju požarnega in drugega varstva.

Po končanih govorih so podelili odlikovanja posameznim članom za dolgoletno delo in posebna priznanja oziroma odlikovanja.

Tovariš Miro Kušar, predstavnik republiške gasilske zveze Slovenije, je podelil odlikovanja:

gasilsko odlikovanje z zlato gasilsko plamenico (najvišje republiško odlikovanje) je prejelo »Gasilsko društvo Vevče« za aktivno in požrtvovalno delo v obdobju svojega delovanja;

gasilsko odlikovanje I. stopnje je prejel Jože Mihelič za 40-letno aktivno delo na področju požarnega varstva in posebne zasluge v času aktivnega dela;

gasilsko odlikovanje II. stopnje je prejel Karel Lorbek za 30-letno aktivno in požrtvovalno delo;

gasilsko odlikovanje III. stopnje pa so prejeli: Ivan Kure, Ivan Miklavž in Viktor Drnovšek.

Predsednik občinske gasilske zveze Ljubljana-Moste-Polje tov. Branko Zrimšek pa je v imenu ObGZ podeli priznanja in značke za dolgoletno delo še članom našega gasilskega društva:

Jožetu Miheliču za 40-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Karlu Lorbku za 30-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Adolfu Žibertu za 20-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Antonu Zupančiču za 20-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Albinu Trtniku za 20-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Miru Škvorcu za 10-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Ivanu Jančarju za 10-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Matiji Lamplju za 10-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Antonu Pavliču za 10-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Ladu Komparetu za 10-letno aktivno delo v gasilskem društvu,
Jerneju Resniku za 10-letno aktivno delo v gasilskem društvu.

Predsednik sindikalne podružnice Papirnice Vevče tovariš Jagodič je predal dragoceno darilo v znak priznanja društva oziroma njenemu sedanjemu predsedniku Miru Škvorcu.

Posebno priznanje v obliki gasilskih plaket pa je podelil tovariš Zrimšek posameznikom za njihovo pomoč gasilstvu naše občine in to:

Albinu Vengustu, direktorju »Papirnice Vevče«;
Antonu Klemenu, tajniku skupščine občine Ljubljana-Moste-Polje;
Leopoldu Mačku, predsedniku skupščine občine Ljubljana-Moste-Polje;
Karlu Lorbku, dolgoletnemu požrtvovalnemu delavcu IGD »Papirnice Vevče«.

Po končanem svečanem delu proslave in po paradi vseh nastopajočih je bilo v prostorih letnega kopališča družabno srečanje gasilcev,

J. V.

Tekmovalna desetina vevških gasilcev pri vezanju vozlov

Koristnost strokovne ekskurzije

VEVČE, JULIJA — Izredni študentje na tehnični srednji šoli — oddelek za papir Drago Tatič, Viktor Penca in Jožica Razdevšek so se v organizaciji Šolskega centra tiska in papirja udeležili 10-dnevne strokovne ekskurzije po tovarnah papirne stroke v Avstriji, Švici in Italiji. Obiskali so tudi dve firmi, ki se ukvarjata s proizvodnjo pomožnih sredstev za proizvodnjo papirja.

Kot je razvidno iz poročila potovanja, so udeleženci videli velik napredek in modernizacijo v teh tovarnah, četudi nekatere obratujejo s starimi stroji. Zlasti so opazili:

— dobro organizacijo dela, posebno vzdrževanja (letnih remontov strojev nimajo). Delavnice z majhnim številom zaposlenih v neposredni bližini obratov. Intervencije direktne (brez naročilnic);
— visoka praktična strokovna sposobnost mojstrov;
— red in čistočo na delovnih mestih in v skladiščih;
— varovanje poslovnih tajnosti specializirane proizvodnje;
— uvajanje razvojnih oddelkov
— laboratorijev za študij napredka in ekonomike proizvodnje ter osvajanje novih proizvodov oziroma prilagajanje novim zahtevam časa;
— veliko papirnih strojev (starih in novih) je opremljenih z Rotabelt sesalnimi omarami;
— smisel in visoki izdatki za reklamo in komercialno-ekonomske odnose.

Mamica nas je le pustila na gugalnico

Od obale do terase v jedilnico je komaj sto korakov

Sončni dnevi ob obali v počitniškem domu. — V ozadju Novigrad

Najmlajši imajo v plitvinah ob bregu vedno dovolj dela

Ko je pripeka le prehuda pa dve ali tri partije balinanja

Načrtno in sodobno izobraževanje je Japoncem pomagalo do gospodarskih uspehov

VEVČE, JULIJA — Storilnost japonskih delavcev je visoko nad svetovnim poprečjem. Ta uspeh je posledica prirojene marljivosti, pametnega načrtovanja, v prvi vrsti pa miselnost mladine, ki ima za svoj glavni cilj dosledno šolsko in strokovno izobraževanje.

Ker so šole tiste, ki ustvarjajo prihodnost na Japonskem sploh, in vprašanja sredstev za splošno in poklicno izobraževanje, se pri nas prerekamo, kdo bo podprl z denarjem šole, ki se borijo s finančnimi težavami. Na različnih forumih, ki urejajo pedagoške zadeve, pa govorijo samo o plačah (tudi aktualno — op. ur.).

Po vsej Japonski so moderne poklicne in druge šole, kjer poleg strokovnega izobraževanja vsak vajenec pridobi zavest, da je od njegovega kakovostnega dela odvisna prihodnost naroda. V njihovih šolah so našli idealno povezavo med tradicijo in izkoriščanjem najnovejših tehničnih novosti.

Za šolanje skrbijo predvsem država in ogromni koncerni, ki imajo potem pravico odločati o nadaljnjem zaposlovanju šolanih delavcev in prav tako potem, ko jih s 55. letom upokojijo. V vsej deželi imajo moderne poklicno-izobraževalne centre. Japonci se pri vzgoji nenehno prilagajajo novim razmeram, napredku tehnike in znanosti. Vse, kar je zastarelega zavračajo. Disciplina v delavnicah je skoraj vojaška. Vajenci so celo uniformirani.

Že osnovna šola pripravlja mladino za poklic. Traja 6 let, tej pa sledi triletna srednja šola. Visoke šole so državne, mestne in zasebne. Zelo velika podjetja pa imajo svoje učne ustanove. Japonsko šolanje pripravi zrele in odprte ljudi, jih da na razpolago industriji, kar je dosti bolje kot v Evropi in tudi predizobrazba vajencev je boljša od evropske. Ta jim je že ustvarila odnos do industrijskega sveta. Zato ne potrebujejo dolge učne dobe. V poklic jih vpeljejo hitro in kmalu postanejo enakopravni delavci.

Mali obrati vajencev ne smejo izobraževati. Leta 1958 so Japonci uvedli splošno poklicno izobraževanje. Osnovni cilj tega zakona je s pametnim, hitrim in načrtnim izobraževanjem zagotoviti delovna mesta in razvoj nacionalnega gospodarstva.

Na Japonskem ne izobražujejo mladih ljudi za poklice, kjer ne bi našli dela. Čeprav že vrsto let vlada liberana stranka, poznajo besedo »paniranje«. Tako vedo naprej, koliko strokovnjakov bodo potrebovali za posamezna področja gospodarstva. Kljub temu pa svobodno lahko zbirajo poklice, kar jim je zagotovljeno z ustavo.

To je moč današnje Japonske v gospodarstvu. Mladi ljudje pridejo v podjetje in tam večinoma ostanejo do 55. leta starosti.

Po podatkih ZN so Japonci na čertem mestu izvoznikov v svetu. Profesor Okita pravi med drugim: »Imamo namen postati največja industrijska nacija na svetu... Najvažnejše pa je, da mlado generacijo pravilno izobražujemo in vzgajamo. To se nam splača.«

(Povzetek iz Gospodarskega vestnika)

Člani kolektiva in drugi Vevčani so, čeprav nestrpno, končno le dočakali zgraditev novega bazena olimpijskih izmer. — Na slikah: V vročih julijskih dneh je vsak dan v obeh bazenih plavalo nad 1500 kopalcev

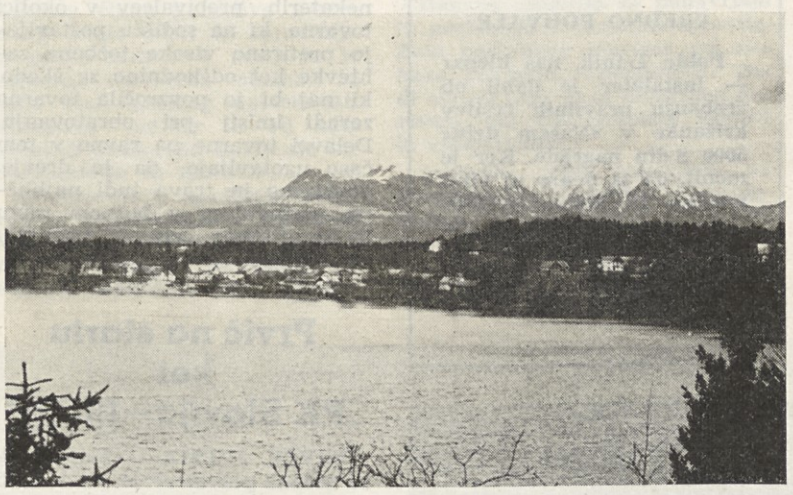

Okolica Medvod ima več lepih izletniških točk. Med drugimi je vsekakor zelo privlačno Zbiljsko jezero V. B.

Vrednost točke za 12 preteklih mesecev, od vključno julija 1967 do vključno junija 1968

VEVČE, JULIJA —

Brusilnica	3,03	
polnila in lepila	2,97	
PS I.	2,99	
PS II.	3,00	
PS III.	2,99	
PS IV.	3,28	brez točka ur za normo
strojna dodelava	2,72	2,91
ročna dodelava	2,61	3,19
energija	3,08	
vzdrževanje	3,27	
strokovne službe	3,04	
razkladalci	2,74	3,97

Čitajte in naročajte »Delavsko enotnost«!

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana — Izdaja delavski svet — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Ivan Bogovič, Janez Gašperin, Jože Lejko in Tone Novak — Uredil Danilo Domajnko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

Vlado nas je zapustil

Komaj šest let je poteklo, odkar se je vključil v kolektiv Vladimir Muhvič. Že kmalu po nastopu službe pri nas je moral kloniti pred težko boleznijo.

Trdo življenje v rani mladosti in še težje, ko je kot devetnajstletni mladenič stopil med vrstnike v NOB, sta pustila posledice. Zato je bilo vse delo, ki ga je nudil kolektivu in organizacijam, zanj naporno, čeprav je imel veliko dobre volje.

Njegovi sodelavci in kolektiv ga bo ohranil v lepem spominu!

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega moža in očeta

Vladimira Muhviča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v žalostnih dneh stali ob strani, zlasti pa sindikalni podružnici Papirnice, vsem organizacijam v tovarni, pihalnemu orkestru in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti ter darovali cvetje.

Iskrena hvala tudi za materialno pomoč in tolažilne besede. *Muhvičevi*

Novosti v strokovni knjižnici — Vevče

VEVČE, APRILA

1. Sven A. Rydholm: Pulping Processes. New York, Intersc. Publ. John Wiley & Sons Inc. 1965. Sg: L-00048.
2. Paper mill managemnt. Z. 948. New York, J. J. Berliner & Staff. Sg: PE-002 98.
3. Milenko Rakin: Zavarivanje i srodni postupci. Beograd, Tehnička knjiga 1967. Sg: TE-00125.
4. Pepo Kuhar: Tehnologija odrezavanja. I. in II. del. Ljubljana, Strojniški vestnik 1964. Sg: TE-00126/1,2.
5. Robert Lendi, Donoven Devis, Albert Albreht: Priručnik za elektroniku. Beograd, Građevinska knjiga 1965. Sg: PR-00079.
6. Svetislav Jelić: Mehanika mašina. Beograd, Naučna knjiga 1966. Sg: ST-00066.
7. Polde Leskovar: Tehnologija gradiv. I. in II. del. Ljubljana, Univerza — Fakulteta za strojništvo 1967. Sg: TE-00127/1,2.
8. Slavoljub Jovanović: Uljna hidraulika. Beograd, Tehnička knjiga 1967. Sg: TE-00128.
9. Slavomir Čukić in Mirko Medić: Uzad i lanci. Njihova primena za prenošenje tereta. Beograd, Tehnička knjiga 1965. Sg: TE-00129.
10. Vladimir Zrnić: Pneumatika. Beograd, Tehnička knjiga 1967. Sg: TE-00130.
11. Petar Kavgić: Elementi automacije. Zagreb, Tehnička knjiga 1967. TE-00131.
12. Ž. K. Kostić: Osnovi teorije mezoekonomije. OEP-8-9/67. Zagreb, Informator 1968. Sg: OEP-00095.
13. IT-priručnik. V. knjiga — Obrada — Montaža — Tehnologija. Beograd, RAD 1967. Sg: PR-00065/5.
14. Schmidt's Technisches Handbuch. Maschinenbau und Stahlbau. Wien, Reinhold Schmidt Verlag 1965. Sg: PR-00080.
15. Milan Radin: Opisna geometrija. I. in II. del. Ljubljana, Mladinska knjiga 1967. Sg: MA-00017/1,2.
16. Nadelman, Baldauf: Coating Formulations-Principles and Practices. New York, Lockwood Trade Journal Co. Inc. 1966. Sg: CP-00191.
17. European conference of pulp and paper industrial technology. Proceedings. London, Technical Section of the British Paper & Board Association (Inc) 1966. Sg: PE-00192.
18. J. Petrić: Matematičke metode planiranja i upravljanja. OEP-10-11/67. Zagreb, Informator 1968. Sg: OEP-00096.
19. Planiranje u radnim organizacijama. Redakcija: M. Novak, V. Franc. OEP-12/67. Zagreb, Informator 1968. Sg: OEP-00097.
20. Incomes in Post-War Europe. A study of policies, growth and distribution. Geneva, Secretariat of the Economics commission for Europe. 1967. Sg: PE-00299.
21. Rohrleitungen. Theorie und Praxis. (Ed. S. Schwaigerer.) Berlin, Springer Verlag 1967. Sg: TE-00132.
22. Toefilo Popović: Priručnik o pripravnicima, Beograd, Prosveta 1968. Sg: PE-00300.

Drobne vesti iz Medvod

MEDVODE, MAJA — Delavski svet je za graditev nove ljubljanske bolnišnice odobril 7000 N din kot sofinanciranje v 1968. letu.

K izboljšanju požarne varnosti v tovarni bo brez dvoma prispeval tudi sklep DS tovarne, da se prizna aktivnim članom PIGD mesečno 20 N din dodatka, za udeležbo pri gasilskih vajah in vajah CZ izven delovnega časa pa 10 N din.

Gradbena dela pri rekonstrukciji pinotana so v polnem teku. Glavni objekt je že dobil novo streho, začelo pa se je tudi z graditvijo skladišča. Dne 24. maja je prispela že prva vagonska pošiljka naprav za sušenje pinotana od firme Niro Atomizer iz Kopenhagna.

Ing. Franc Mlakar in ing. Riko Poženel sta se udeležila simpozija o regeneraciji kemikalij pri proizvodnji celuloze, ki je bil v okviru EUCEPA organiziran v Helsinkih od 13. do 17. maja.

V zadnjem času se opaža precejšnja športna aktivnost mladih v naši tovarni. Poleg kegljačev in smučarjev se uspešno uveljavljajo nogometaši, ki so nastopili na nogometnih tekmah medvoških kolektivov 22. in 23. tega meseca.

Z zastopniki ribiških društev je bila dosežena izvensodna poravnava, na podlagi katere so bili znižani odškodninski zahtevki za izredne škode na ribjem življu v 1966. in 1967. letu, ker so ribiška društva z razumevanjem upoštevala objektivne težave, s katerimi se bori tovarna pri tehnologiji.

Manj razumljivo pa je stališče nekaterih prebivalcev v okolici tovarne, ki na sodišču postavljajo pretirano visoke tožbene zahtevke kot odškodnino za škodo, ki naj bi jo povzročila tovarna zaradi imisij pri obratovanju. Delavci tovarne pa ravno v tem času ugotavljajo, da je drevje, povrtnine in trava tudi najbližjih prebivalcev v bujnem rastu in se drevesa celo na področju tovarne bujno razraščajo.

Število disciplinskih kazni — minimalno

VEVČE, MAJ-JUNIJ — Komisija za obravnavanje kršitev delovnih dolžnosti je imela v letošnjem prvem četrtletju le malo dela. Obravnavala je le pet primerov kršitve delovne dolžnosti in izrekla 3 opomine, 1 javni opomin in 1 izključitev iz delovne skupnosti zaradi prevelikega števila neopravičenih ur. Vzroki ostalih kazni so bile povzročitev materialne škode in neizpolnjevanje delovnih dolžnosti. Vse kaže, da je tudi tu vir boljše produktivnosti.

VREDNO POHVALE

Polde Trtnik, naš klepar — inštalater je dobil ob žrebanju pravilnih rešitev križanke v »Našem delu« 5000 S din nagrade. Ker je menil, da ta denar ni bil s trudom in delom pridobljen, ga je odstopil zavodu za slepo mladino. Za njegovo lepo gesto mu gre zahvala vsekakor tudi z naše strani.

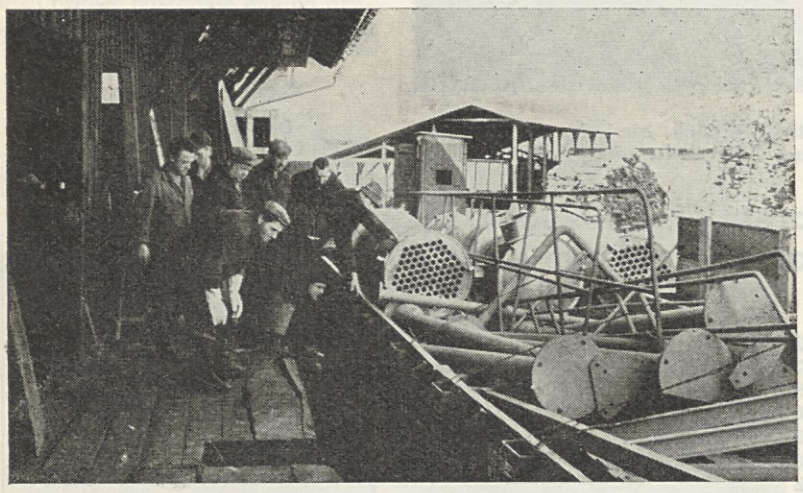

MEDVODE, JUNIJA — Za rekonstruirani oddelek pinotana je prispelo precej nove opreme in strojev. Naši delavci iz pinotana in vzdrževalnih delavnic so z zanimanjem pregledali vsak kos opreme.
V. B.

Prvič na startu kot „PK Slavija—Ilirija"

VEVČE, JULIJA — Tekmovalna sezona plavalcev je v teku. Po združitvi plavalnih klubov »Slavije« in »Ilirije« je novo moštvo prvič v tej sezoni nastopilo v Kranju v plavalnem tekmovanju za pokal PZS.

Tekmovali so: Triglav iz Kranja, Mladost iz Zagreba in Slavija-Ilirija. Ob koncu tekmovanja so Triglavčani zbrali 14.921 točk, Slavija-Ilirija 13.508 točk in Mladost 13.428 točk.

Glede na začetek in slabo vreme ob tekmovanju so bili rezultati le poprečni. Upamo pa, da bodo ob novih pogojih za treninge na Vevčah v dveh bazenih rezultati vedno boljši, če bodo plavalci le složno obiskovali klub. To pa je verjetno, saj že bežen obisk na bazenih ob jutranjih ali večernih urah kaže na resnost in prijetno vzdušje.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

IZ OBRATA VEVČE

Kadrovsko poročilo za mesec maj in junij 1968

Prišli v maju:

Stanislava Udovič, referent pripravnik v uvozu

Odšli v maju:

Marjan Velišček, upokojen

Zlatko Toni, odšel v JLA

Filip Jančar, upokojen

Alojz Tkalec, odšel na lastno željo

Pepca Ščopulovič, umrla

Prišli v juniju:

Angelo Karbončič, snažilec v Počitniškem domu

Franc Kozole, pom. pri vzdolžnem rezalnem stroju

Odšli v juniju:

Ivan Kolar, na lastno željo

Magda Hujan, na lastno željo

Vladimir Muhvič, umrl

Mirko Pleše, samovoljno zapustil delo

Rodili so se:

Muharemu Jašiču, hči Vesna

Leopoldu in Ivi Trtnikovi, sin Matjaž

Stjepanu in Anici Vidovič, hči Vesna

Mariji Kolarič, sin Mitja

Ivanu Ter, hči Anica

Miroslavu Erklavcu, hči Marta

Stanislavu Skubicu, sin Stanislav

Anici Milek, sin Janez

Mirku Kocjančiču, sin Slavko

Čestitamo!

Poročili so se:

Terezija Povirk s Petrom Janežičem

Janez Juratovac s Terezijo Grm

Čestitamo!

V zadnjih treh mesecih je vložilo prošnje za sprejem v delovno razmerje 55 prosilcev s tole šolsko izobrazbo:

visoka šola	1 prosilec
višja šola	2 prosilca
srednja šola	15 prosilcev
poklicna šola	10 prosilcev
popolna osnovna šola	17 prosilcev
nepopolna os. šola	10 prosilcev

IZ OBRATA MEDVODE

Zaposlili so se v juniju:

Marija Dolinščak, snažilka

Filip Bohinc, pripravljavec kemikalij

Odšli v juniju:

Marija Zorič, kemijski tehnik-analitik,

Janez Kozamernik, vodja skladišča pomožnega materiala,

ing. Dušan Kogej, vodja II. faze proizvodnje celuloze.

V juniju sta uspešno opravila zaključni izpit na oddelku za papir šolskega centra tiska in papirja Franci Čadež z odličnim uspehom in Filip Bohinc z dobrim uspehom.

ISKRENE ČESTITKE!

42 let in čez

O Aleksandru MARTELANCU smo pisali že v prejšnji številki. Vsekakor pa je zanimivo, da je v knjigo evidence odsotnosti od dela 30. junija 1968 vpisal v rubriko »Ura odhoda« ob 8,30, v rubriko »Namemben kraj potovanja« pa: v pokoj.

Z istim dnem se je upokojil tudi Janez TOMŠIČ. Naš »Dolenjc« je bil vseskozi zaposlen pri razkladalcih surovin. Najbolje mu je šlo od rok razkladanje celuloze. Le zadnje čase je zaradi zdravja opravljal vratarske posle v upravni zgradbi, kar pa mu ni bilo preveč všeč. Pravi, da je lažja celuloza, kot pa delo s strankami. Pravi pa tudi, da je razkladanje celuloze sedaj pesem, ko vse opravi viličar. Ne tako kot njega dni, ko so vso prenesli na ramah in prepeljali na ročnih vozičkih, tudi do 20 ton na moža na dan ali celo več.

Vsem trem novim upokojencem želimo poleg vsega še obilo zadovoljstva in dobrega razpoloženja.

VEVČE, JULIJA — *S 30. junijem 1968 je šel v pokoj Jože Mihelič, mojster elektrodelavnice, ki je bil zadnje dve leti zaposlen kot referent za elektropogon. Kot »stari Vevčan« je službo nastopil že 16. februarja 1926 kot kvalificiran električar in od tedaj neprekinjeno deloval v svoji stroki. Po vojni je postal mojster v elektro delavnici in svoje delo vseskozi solidno opravljal. Delovnega kot v stroki, ga najdemo vsa leta v vrstah gasilstva kot člana, poveljnika, predsednika pri prostovoljnem gasilskem društvu Papirnice Vevče, pozneje pa tudi v občinski gasilski zvezi. Še danes se rad poda med gasilce. Ko smo ga vprašali, kaj bo sedaj delal, ko »nebo delal«, je dejal, da se ne bo odrekel svojemu konjičku — ribolovu. Res ga dostikrat srečamo z ribiško palico, gumijastimi škornji in torbo, o kateri pa nič rad ne pripoveduje.*